

Рейтинговий звіт KMNS 001-003 про визначення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Кам'янське
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	10.12.2019 р.
Дата оновлення:	28.09.2020 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaA-
Прогноз:	стабільний

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за 2019 рік та I півріччя 2020 року, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана міською радою, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	10.12.2019	21.01.2020	28.09.2020
Рівень рейтингу	uaA-	uaA-	uaA-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	оновлення	оновлення

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaA-** характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «-» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Кам'янського підтримується:

- високим рівнем бюджетної забезпеченості міста: співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету в I півріччі 2020 року становило 98,1% (96,2% у 2019 році);
- зростанням обсягу податкових надходжень до бюджету міста у I півріччі 2020 року;
- високим рівнем економічного розвитку міста – у розрахунку на 1 мешканця більшість показників, які характеризують стан міської економіки (обсяг реалізованої промислової продукції, зовнішньоторговельного товарообігу, роздрібного товарообороту, рівень зайнятості, а також середньомісячна заробітна плата), перевищують середні по країні, що забезпечується роботою підприємств потужного промислового комплексу міста;
- низьким рівнем консолідованого боргового навантаження бюджету міста та помірним рівнем його запланованого зростання.

Рівень кредитного рейтингу м. Кам'янського обмежується:

- суттєвою чутливістю господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків внаслідок низького рівня диверсифікації промислового комплексу міста за видами економічної діяльності та суттєвої концентрації надходжень до міського бюджету за основними платниками податків та інших обов'язкових платежів – у 2019 році надходження від одного з основних платників (ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат») становили 26,2% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів;
- високою потребою в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства;
- погіршенням макроекономічної ситуації внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину для запобігання поширенню коронавірусного захворювання COVID-19 та впливом негативних чинників на фінансовий ринок, економіку країни в цілому та соціально-економічний розвиток окремих громад, стан державних та місцевих фінансів.

Зміст

РЕЗЮМЕ	5
1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ПОТЕНЦІАЛ МІСТА	13
1.1. НАСЕЛЕННЯ ТА СТАН РИНКУ ПРАЦІ	14
1.2. ПРОМИСЛОВІСТЬ	19
1.3. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	23
1.4. ІНВЕСТИЦІЙНА ТА БУДІВЕЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ	25
2. КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО	28
2.1. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО	28
2.2. КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ МІСТА.....	30
3. БЮДЖЕТ МІСТА	33
3.1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ М. КАМ'ЯНСЬКЕ	33
3.2. ЛІКВІДНІСТЬ	37
3.3. ВИКОНАННЯ ДОХОДНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ	38
3.4. ВИКОНАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ	42
4. БОРГОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ МІСТА	47
4.1. БОРГОВА ІСТОРІЯ.....	47
4.2. КОНСОЛІДОВАНИЙ БОРГ.....	47
ВИСНОВОК	50
ДОДАТКИ	51
Додаток до Рейтингового звіту № 1	52
Додаток до Рейтингового звіту № 2	53
Додаток до Рейтингового звіту № 3	54
Додаток до Рейтингового звіту № 4	55

Резюме

Загальна інформація про місто

Кам'янське¹ – місто обласного значення Дніпропетровської області, розташоване на берегах Кам'янського водосховища, у середній течії Дніпра, нижче греблі Середньодніпровської ГЕС. Територія міста становить 13,8 тис. га, протяжність зі сходу на захід складає 22 км, із півночі на південь – 18 км. Місто Кам'янське відноситься до переліку найбільших міст області та за чисельністю населення (237,9 тис. осіб станом на 01.07.2020 р.) займає 3-тє місце в регіоні після Дніпра та Кривого Рогу.

Місто Кам'янське є самоврядною територіальною одиницею, в межах якої територіальна громада здійснює місцеве самоврядування, має свою комунальну власність, бюджет міста та органи місцевого самоврядування. Адміністративно територія міста поділяється на 3 райони: Південний, Дніпровський та Заводський. До підпорядкування Кам'янської міської ради відносяться також смт Карнаухівка та селище Світле (входить до складу Південного району). Починаючи з жовтня 2015 року у Кам'янському районні у місті ради не створені².

Міське самоврядування здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через міську раду, селищну раду смт Карнаухівка, виконавчі органи міської та селищної рад. У жовтні 2019 року міською радою було ухвалено рішення про ліквідацію районних адміністрацій та реорганізацію виконавчих органів міської ради (рішення набуло чинності з 01.01.2020 р.). Також у жовтні 2019 року, враховуючи звернення мешканців смт Карнаухівка щодо приєднання селища до складу міста, міською радою було ухвалено рішення про надання згоди на добровільне приєднання Карнаухівської територіальної громади, як старостинського округу, до Кам'янської міської територіальної громади.

¹ до 2016 р. - Дніпродзержинськ

² рішення Дніпродзержинської міської ради від 28.11.2014 № 1154-57/6 «Про неутворення районних у м. Дніпродзержинську рад»

Основні показники

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Кам'янське

Назва показника					Темп росту
	2017	2018	2019	I півр. 2020	за ост. період, %
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	242,0	240,3	238,8	237,9	99,6
Середньооблікова чисельність штатних працівників*, тис. осіб	47,4	45,0	42,3	44,0	104,2
Середньомісячна заробітна плата*, грн.	6 151,8	8 328,6	10 665,6	11 153,3	104,6
Заборгованість із виплати заробітної плати (станом на кінець звітного періоду), млн. грн.	3,1	3,0	14,6	6,6	45,2
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	40 276,3	56 010,7	51 855,3	н/д	н/д
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	1 081,5	1 273,4	977,2	н/д	н/д
Обсяг виконаних будівельних робіт, млн. грн.	163,1	390,8	505,7	н/д	н/д
Доходи бюджету, млн. грн.	2 442,2	2 668,9	2 820,1	1 049,6	67,9**
Видатки бюджету та кредитування, млн. грн.	2 443,1	2 654,9	2 836,2	1 020,0	75,0**
Прямий борг (без урахування середньострокових позик з Єдиного казначейського рахунку), млн. грн.	0,0	0,0	0,0	3,2	-

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Дніпропетровській області, що надаються окремо за кожний квартал, починаючи з 01.01.2017 р.

** темп росту до відповідного періоду 2019 року

Соціальна сфера та економіка міста

За чисельністю населення м. Кам'янське відноситься до середніх міст України. Демографічна ситуація у місті протягом 2019 року та I півріччя 2020 року характеризувалась скороченням чисельності наявного населення за рахунок природного скорочення. У 2018-2019 рр. та I півріччі 2020 року сальдо механічного приросту в місті мало позитивне значення. Зважаючи на структуру економіки Кам'янського – одного з важливих промислових центрів України – для міста характерною є залежність динаміки розвитку ринку праці від ефективної діяльності містоутворюючих підприємств, передусім металургійного комплексу, а також з виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування. Протягом 2015-2019 рр. умови діяльності промислових підприємств залишалися складними, що негативно впливало на показники зайнятості населення: середньооблікова чисельність штатних працівників по місту в цілому зберігала тенденцію до скорочення.

З другої половини березня 2020 року в Україні було запроваджено карантин з метою запобігання поширенню коронавірусу, що мало наслідком обмеження роботи підприємств торгівлі, транспорту та сектору послуг. Зважаючи на структуру та особливості економіки Кам'янського (значна частина мешканців зайнята на великих промислових підприємствах), запровадження карантину мало помірний вплив на показники ринку робочої сили та доходів населення міста у I півріччі 2020 року. За розрахунками агентства, середньооблікова чисельність штатних працівників у м. Кам'янському протягом I півріччя 2020 року в цілому зросла на 4,2% (до 44 тис. осіб), питома вага зайнятих на підприємствах основного кола статистичної звітності у загальній чисельності наявного населення міста становила 18,5% та перевищила відповідний показник по Україні в цілому (17,7%).

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Кам'янського у 2018-2019 роках та I півріччі 2020 року перевищували темпи зростання аналогічного показника по країні, а починаючи з 2019 року рівень оплати праці м. місті є вищим за загальнодержавний показник. Протягом I півріччя 2020 року рівень оплати праці за підрахунками агентства збільшився на 4,6% (на 4,1% по країні в цілому) до 11 153,3 грн. та перевищив середній показник по країні на 2,1%. Протягом I півріччя 2020 року відбулося суттєве зменшення обсягу несплаченої заробітної плати працівникам (з 14,6 млн. грн. до 6,6 млн. грн.). Співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці також зменшилось та станом на 01.07.2020 р. складало 1,3%, що відповідає помірному рівню заборгованості. Основними боржниками були переважно підприємства державної форми власності, причини виникнення заборгованості – відсутність фінансування з державного бюджету.

Зростання рівня номінальної заробітної плати та рівня зайнятості населення позитивно впливало на динаміку надходжень податку на доходи фізичних осіб, який формує понад 50% доходів загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів. У I півріччі 2020 року обсяг надходжень податку на доходи фізичних осіб збільшився на 7,9% до показника відповідного періоду минулого року. Рівень виконання плану (з урахуванням змін) є помірним – 46,5% планового річного показника.

Економічний потенціал міста Кам'янське характеризується, передусім, потужним багатогалузевим промисловим комплексом. Місто має також розгалужену транспортну мережу, розвинену комунальну інфраструктуру, мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності помірний. При цьому зберігається залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності провідних промислових підприємств та, відповідно, має місце суттєва чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків, як і в більшості інших міст України, на території яких також сформований потужний промисловий комплекс. Основними платниками обов'язкових платежів до бюджету міста є підприємства промисловості (металургійного комплексу, з виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування). Рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини бюджету є високим, крім того зберігається суттєва залежність від одного із основних платників – ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», платежі якого формували 26,2% доходної частини загального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів) у 2019 році.

Рівень економічного розвитку міста Кам'янське високий, порівняно з багатьма іншими містами України зі співставною структурою економіки та адміністративно-територіальним статусом: у розрахунку на 1 мешканця основні показники, які характеризують стан міської економіки (обсяг реалізованої промислової продукції, зовнішньоторговельного товарообігу, роздрібного товарообороту, а також середньомісячна заробітна плата), перевищують середні по країні, що забезпечується роботою підприємств потужного промислового комплексу міста. Протягом 2019 року більшість показників, що характеризують стан міської економіки та рівень ділової активності, зростали. У поточному році на соціальний та економічний розвиток міста значною мірою впливають несприятливі макроекономічні умови внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, що позначається також на динаміці доходної частини бюджету міста та чинить тиск на видаткову частину

внаслідок необхідності збільшення фінансування окремих галузей та антикризових заходів.

Промисловий комплекс міста Кам'янське є базовим з точки зору формування економічного профілю міста та регіону. Виробничу діяльність у місті здійснюють 36 великих і середніх підприємств, серед яких є найбільші роботодавці міста та платники податків до місцевого бюджету. У 2019 році на промислові підприємства міста Кам'янського припадало 11,4% загального обсягу реалізації промислової продукції області та 2,1% відповідного загальноукраїнського показника, у I кварталі 2012 року – 11,9% та 2,1% відповідно. У розрахунку на 1 мешканця обсяг реалізованої продукції підприємства міста традиційно щорічно суттєво перевищує аналогічний показник по країні (у 3,5 – 4 рази). Промисловий комплекс міста концентрований за основними підприємствами та галузями. Провідними галузями промислового комплексу міста є металургія, хімічна та коксохімічна галузь, машинобудування та електроенергетика. При цьому металургійний комплекс забезпечує понад 50% загального обсягу реалізованої підприємствами міста продукції.

Вплив негативних чинників на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу м. Кам'янського, як і в попередніх періодах, був значним. Обсяги реалізованої промислової продукції за більшістю основних галузей протягом 2016-2019 рр. не мали сталої динаміки – в окремі періоди мало місце погіршення діяльності провідних підприємств металургійної галузі, хімічної та коксохімічної галузі, а також машинобудування, що у свою чергу впливало на динаміку надходжень до бюджету міста податкових платежів. За підсумками 2019 року промисловими підприємствами міста було реалізовано продукції на суму 51,9 млрд. грн., що було на 7,4% менше за показник попереднього року в фактичних цінах. Обсяг реалізованої промислової продукції, товарів, послуг підприємствами міста за підсумками січня-березня 2020 року становив 12,1 млрд. грн, що на 17,7% менше показника аналогічного періоду минулого року.

Зважаючи на те, що основним промисловим підприємствам міста (передусім металургійного комплексу, хімічної та коксохімічної промисловості) притаманна експортна орієнтованість, чутливість промислового комплексу м. Кам'янського до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є значною. Протягом 2019 рок, на відміну від двох попередніх років, зовнішньоторговельний товарооборот у м. Кам'янському скоротився, передусім за рахунок суттєвого зменшення надходжень імпорту. За результатами 2019 року обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств міста склав 977,2 млн. доларів США, що на 23,3% менше відповідного обсягу попереднього року, але в розрахунку на 1 мешканця в 1,5 рази перевищує середній показник по країні. Сальдо зовнішньої торгівлі товарами, як і в попередніх періодах, мало позитивне значення.

Інвестиційна активність на території Кам'янського значною мірою визначається підприємствами промислового комплексу. Результатом інвестиційної активності підприємств міста є модернізація, технічне переоснащення та розширення виробництва конкурентоспроможної продукції, підвищення енергоефективності, а також зменшення негативного впливу виробництва на навколишнє середовище. Також щорічно Кам'янська міська рада виділяє кошти на оновлення міської інфраструктури. Крім того, міською владою плануються до реалізації інвестиційні проекти у рамках співпраці з

міжнародними фінансовими організаціями у напрямку зменшення енергоспоживання в бюджетній сфері, реконструкції системи водопостачання та водовідведення, зовнішнього освітлення.

Динаміка основних показників розвитку будівельної галузі країни у 2019 році була позитивною. У цей період зростали обсяги капітальних інвестицій та індекс виробництва будівельної продукції завдяки інвестиційній активності підприємств (проведення ремонтних та будівельних робіт на виробничих підприємствах) та сектора загальнодержавного управління (проведення ремонтних робіт на об'єктах транспортної інфраструктури, що фінансуються з бюджетів). Обсяг виробленої будівельної продукції підприємствами міста Кам'янське також зростає. Обсяги прийнятих в експлуатацію площ житлових будинків зростали, але в розрахунку на 1 000 осіб наявного населення, як і в попередніх періодах, поступалися відповідним показникам по країні в цілому.

Комунальна власність та комунальне господарство

Розгалужене житлово-комунальне господарство міста Кам'янське забезпечує надання комунальних послуг різним групам споживачів. Житлово-комунальному господарству м. Кам'янського, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Проблемою галузі житлового господарства є також значна потреба в коштах на проведення капітального ремонту інженерних мереж. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства. Крім того, проводиться робота у напрямку реалізації у цій сфері інвестиційних проектів спільних з міжнародними фінансовими організаціями.

Рівень покриття тарифами собівартості послуг з опалення та водопостачання й водовідведення в 2019 році та I півріччі 2020 року був низьким, послуг з управління багатоквартирними житловими будинками – достатнім. Протягом 2019 року та I півріччя 2020 року рівень проплати населенням спожитих житлово-комунальних послуг був нижчим за 100%. Загальний обсяг заборгованості населення за окремими видами житлово-комунальних послуг (з тепlopостачання та гарячого водопостачання, водопостачання та водовідведення, а також управління будинками) зростає та станом на 01.07.2020 р. у розрахунку на 1 мешканця відповідає високому рівню боргу.

Кам'янська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом 2016-2019 рр. та I півріччя 2020 року обсяги надходжень від приватизації комунального майна та продажу земельних ділянок не мали сталої динаміки, тоді як надходження від оренди землі та майна залишалися важливими постійними джерелами наповнення загального фонду місцевого бюджету. Протягом 2019 року та I півріччя 2020 року Кам'янська міська рада здійснювала продаж земельних ділянок та майна, а також продовжила передачу в оренду об'єктів комунальної власності. Загалом, за результатами 2019 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі

доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 29,2%, у I півріччі 2020 року – 28,2%.

Бюджет міста

Бюджет м. Кам'янського – бюджет місцевого самоврядування, зведений бюджет міста включає міський бюджет та селищний бюджет смт Карнаухівка. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. Департамент фінансів міської ради забезпечує реалізацію державної бюджетної політики на території міста, загальну організацію бюджетного процесу в місті та координує діяльність його учасників, виконує функції складання та виконання місцевого бюджету, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету. В місті Кам'янське забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету міста Кам'янське формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Податкові надходження (найбільш прогнозовані та передбачувані джерела формування доходів) мають найбільшу питому вагу у структурі бюджету м. Кам'янського.

Динаміка доходної частини бюджету міста Кам'янське (без урахування трансфертів) протягом 2015-2019 рр. була позитивною. У I півріччі 2020 року з огляду на вплив несприятливих макроекономічних умов унаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину динаміка доходів бюджету уповільнилась – обсяг доходів бюджету міста (без врахування трансфертів) скоротився на 2,9% до відповідного періоду попереднього року. При цьому, зважаючи на те, що основні містоутворюючі підприємства продовжували роботу у період карантину в повному обсязі, обсяг податкових надходжень, як і в попередніх періодах, зростає.

Рівень бюджетної забезпеченості у більшості бюджетних періодів (крім 2017 року) зберігався на високому рівні у порівнянні з іншими містами країни – співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету в I півріччі 2020 року становило 98,1% (96,2% у 2019 році та 92,6% у 2018 році), що перевищує показники окремих міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки.

Зважаючи на структуру господарського комплексу, для бюджету міста Кам'янське характерним є значний рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду, крім того має місце суттєва залежність місцевих фінансів від результатів діяльності окремих підприємств. Відповідно, чутливість доходної частини бюджету міста до економічних ризиків є значною, як і в більшості інших міст України, на території яких також сформований потужний промисловий комплекс. На сьогодні рівень самостійності бюджету високий, м. Кам'янське протягом усього аналізованого

періоду базову дотацію не отримувало, а в окремих бюджетних періодах мало статус міста-донора.

Бюджет м. Кам'янського за результатами виконання в 2015-2019 роках та I півріччі 2020 року мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним та спеціальним фондами. Бюджет міста за підсумками I півріччя 2020 року з профіцитом обсягом 29,7 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 81,7 млн. грн., дефіцит спеціального фонду – 52 млн. грн. Виконання бюджету з профіцитом за результатами I півріччя 2020 року призвело до зростання залишків бюджетних коштів та покращення показників ліквідності. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку, залишки бюджетних коштів та запозичення до бюджету розвитку.

Ліквідність міського бюджету за результатами 2016-2019 рр. перебувала на низькому рівні за загальним та спеціальним фондами. Протягом I півріччя 2020 року показники ліквідності покращились. У 2019 році та I півріччі 2020 року короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів не залучалися.

Протягом I півріччя 2020 року до доходної частини бюджету міста надійшло 1 049,6 млн. грн., в тому числі власних доходів – 781,6 млн. грн. Обсяг власних доходів бюджету міста (без урахування міжбюджетних трансфертів) зменшився на 2,9% до показника у I півріччі 2019 року, що було зумовлено погіршенням динаміки неподаткових надходжень. Обсяги податкових надходжень та доходів від операцій з капіталом зростали. У січні-червні 2020 року уточнений річний план на 2020 рік за доходами в цілому було виконано на 47,2%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду міського бюджету виконані на 47,7%, спеціального фонду – на 35,7%.

Обсяг видаткової частини бюджету міста Кам'янське за результатами I півріччя 2020 року становив 1 019,97 млн. грн., що на 25% менше показника відповідного попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2020 рік план за видатками бюджету було виконано у січні-червні на 45,1%. У I півріччі 2020 року рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету прийнятний, але за окремими основними напрямками обсяг видатків суттєво скоротився. Зокрема це стосується соціального захисту і соціальної допомоги та охорони здоров'я: обсяги видатків за зазначеними галузями значною мірою залежать від надходжень трансфертів.

Основними напрямками видатків бюджету було фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Значні обсяги видатків здійснюються також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю. Питома вага капітальних видатків у видатковій частині бюджету міста у I півріччі 2020 року була невисокою (6,5%).

Протягом I півріччя 2020 року з бюджету міста фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Кам'янської міської ради та здійснювались витрати на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради

проводилось відповідно до укладених угод, питома вага видатків на оплату відсотків за запозиченнями, здійсненими до бюджету розвитку, була низькою.

Боргові зобов'язання міста

Станом на 01.07.2020 р. обсяг прямого боргу міста Кам'янське (без урахування позик, залучених із єдиного казначейського рахунку) становив 3,2 млн. грн. (залишок за кредитом від НЕФКО). Пряме та консолідоване боргове навантаження доходної частини бюджету міста, перебувало на низькому рівні. У поточному році очікується також надходження кредиту від вітчизняного банку обсягом 170 млн. грн. У разі залучення коштів до бюджету розвитку у поточному році у повному обсязі, пряме боргове навантаження бюджету міста (співвідношення обсягу запозичень, залучених до бюджету розвитку до запланованого на 2020 рік обсягу доходів бюджету без урахування трансфертів) становитиме 9,8%, що відповідає низькому рівню.

У подальшому міська рада має наміри залучати кошти від міжнародних фінансових організацій для реалізації спільних проектів у сферах підвищення енергоефективності, реконструкції та технічного переоснащення систем водопостачання та водовідведення, термомодернізації будівель бюджетних установ та капітального ремонту ліній зовнішнього освітлення із впровадженням енергозберігаючих технологій.

1. Соціально-економічний розвиток та потенціал міста

Економічний потенціал міста Кам'янське характеризується, передусім, потужним багатогалузевим промисловим комплексом. Місто має також розгалужену транспортну мережу, розвинену комунальну інфраструктуру, мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності помірний. При цьому зберігається залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності провідних промислових підприємств та, відповідно, має місце суттєва чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків, як і в більшості інших міст України, на території яких також сформований потужний промисловий комплекс.

Основними платниками обов'язкових платежів до бюджету міста є підприємства промисловості (металургійного комплексу, з виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування). Рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини бюджету є високим, крім того зберігається суттєва залежність від одного із основних платників – ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», платежі якого формували 26,2% доходної частини загального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів) у 2019 році.

Економічний розвиток України у 2019 році в цілому характеризувався позитивною динамікою (приріст ВВП до відповідного показника 2018 року у порівняних цінах становив 3,2%), що було забезпечено поживанням приватного споживання на тлі підвищення зарплат, пенсій та поліпшення споживчих настроїв, а також високих темпів зростання інвестицій (як завдяки інвестиційній активності приватних підприємств, так і сектора загальнодержавного управління). Мало місце зростання у сферах роздрібною торгівлі, транспорту, будівництва та низки секторів послуг. Позитивну динаміку розвитку демонстрували також підприємства агропромислового комплексу (завдяки вищій урожайності окремих озимих та ранніх сільськогосподарських культур). При цьому, динаміка розвитку промислового комплексу була слабкою: скоротили обсяги промислового виробництва підприємства енергетичного сектору, добувної промисловості та деяких видів переробної промисловості, що в свою чергу позначилось на обсягах реалізації промислової продукції в цілому та результатах підприємств оптової торгівлі. Падіння світових цін на товари, що переважають в українському експорті, у II півріччі 2019 року впливало на обсяги зовнішньої торгівлі вітчизняних підприємств. Найбільшу питому вагу в українському експорті товарів мають «Продовольчі товари та сировина для їх виробництва», а також «Чорні й кольорові метали та вироби з них». У 2019 році зберігалися негативні чинники, що впродовж попередніх років обмежували економічний розвиток та стан фінансового ринку країни, що у свою чергу негативно впливало на потенціал зростання та платоспроможність економічних суб'єктів. Незважаючи на уповільнення інфляційних процесів, укріплення гривні відносно долара США, а також пом'якшення монетарної політики Національного банку України, активність на фінансовому ринку, зокрема, кредитна активність банків у 2019 році залишалася слабкою.

У поточному році, з огляду на запровадження з середини березня 2020 року карантину в Україні через поширення коронавірусного захворювання COVID-19 із фактичною забороною окремих видів діяльності, має місце тимчасове зменшення ділової

активності, внутрішнього споживання та зайнятості населення. Негативний тиск на економічний розвиток країни чинить також зниження зовнішнього попиту на продукцію українського експорту через стрімке зниження економічної активності у світі внаслідок введення карантинних обмежень у відповідь на поширення COVID-19. Крім того, посилення волатильності на світових фінансових ринках та негативні очікування інвесторів суттєво обмежили доступ України до ринку зовнішніх позик та інвестиційного капіталу. Актуальними для економічного розвитку країни залишаються ризики, пов'язані із загрозою ескалації бойових дій на сході та посиленням логістичних проблем (відсутність переміщення вантажів через лінію зіткнення у межах Донецької та Луганської областей, обмеження на транзит українських товарів через територію Російської Федерації, а також можлива ескалація конфлікту з РФ в Азовському морі).

Рівень економічного розвитку міста Кам'янське високий, порівняно з багатьма іншими містами України зі співставною структурою економіки та адміністративно-територіальним статусом: у розрахунку на 1 мешканця основні показники, які характеризують стан міської економіки (обсяг реалізованої промислової продукції, зовнішньоторговельного товарообігу, роздрібного товарообороту, а також середньомісячна заробітна плата), перевищують середні по країні, що забезпечується роботою підприємств потужного промислового комплексу міста. Протягом 2019 року більшість показників, що характеризують стан міської економіки та рівень ділової активності, зростали. У поточному році на соціальний та економічний розвиток міста значною мірою впливають несприятливі макроекономічні умови внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, що позначається також на динаміці доходної частини бюджету міста та чинить тиск на видаткову частину внаслідок необхідності збільшення фінансування окремих галузей та антикризових заходів.

1.1. Населення та стан ринку праці

За чисельністю населення (237,9 тис. осіб станом на 01.07.2020 р.) Кам'янське належить до середніх міст України. Демографічна ситуація у місті протягом 2019 року та I півріччя 2020 року характеризувалась поступовим скороченням чисельності наявного населення за рахунок природного скорочення (Таблиця 1.1).

Таблиця 1.1. Динаміка показників демографічних процесів у м. Кам'янське та в Україні, тис. осіб

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Місто						
Чисельність наявного населення станом на кінець періоду, тис. осіб	246,2	244,2	242,0	240,3	238,8	237,9
Природний приріст населення, тис. осіб	-1,5	-1,6	-1,7	-2,0	-2,1	-1,2
Механічний приріст населення, тис. осіб	0,1	-0,4	-0,5	0,3	0,6	0,2
Україна*						
Чисельність наявного населення станом на кінець періоду, тис. осіб	42 760,5	42 584,5	42 386,4	42 153,2	41 902,4	41 762,1
Природний приріст населення, тис. осіб	-183,0	-186,6	-210,1	-251,8	-272,3	-147,9
Механічний приріст населення, тис. осіб	14,2	10,6	12,0	18,6	21,5	7,6

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України

Протягом тривалого часу сальдо природного приросту у місті зберігає від'ємне значення. Наявність у місті потужного промислового потенціалу призводить до великої кількості викидів у навколишнє середовище, що спричиняє забруднення повітряного та водного басейнів, шкідливо впливає на здоров'я населення та в цілому порушує екосистему регіону. Крім того, в окремих періодах мав місце також міграційний відтік, зумовлений тимчасовим погіршенням стану ринку праці внаслідок скорочення зайнятих на окремих провідних підприємствах. У 2018-2019 рр. та I півріччі 2020 року сальдо механічного приросту в місті мало позитивне значення. Слід зазначити, що скорочення в подальшому чисельності мешканців міста, зокрема населення працездатного віку, обмежуватиме доходну базу місцевого бюджету, значну частину якої формує податок на доходи фізичних осіб.

Зважаючи на структуру економіки Кам'янського – одного з важливих промислових центрів України – для міста характерною є залежність динаміки розвитку ринку праці від ефективної діяльності містоутворюючих підприємств, передусім металургійного комплексу, а також з виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування. Основними роботодавцями є такі великі промислові підприємства, як: ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» (середньооблікова чисельність штатних працівників у 2019 році – 8,9 тис. осіб), АТ «ДНІПРОАЗОТ» (3,43 тис. осіб), ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод» (1,2 тис. осіб), ПрАТ «Дніпровагонмаш» (2,2 тис. осіб), ПрАТ «Южжокс» (1,14 тис. осіб).

Суттєву роль у забезпеченні зайнятості мешканців міста має малий та середній бізнес. Загалом на малих та середніх підприємствах міста на початок 2020 року було зайнято 18,9 тис. осіб, або майже 8% наявного населення міста. Станом на 01.01.2020 р. в місті діяло 1 179 малих та 65 середніх підприємств, кількість зареєстрованих фізичних осіб-підприємців склала 10 115 осіб.

Протягом 2015-2019 рр. умови діяльності промислових підприємств, зокрема металургійної галузі, машинобудування та хімічної промисловості, залишалися складними, що негативно впливало на показники зайнятості населення. В окремих періодах мало місце скорочення зайнятих на окремих провідних підприємствах, а також застосовувались вимушені адміністративні відпустки та скорочення робочого часу.

Відповідно, середньооблікова чисельність штатних працівників по місту в цілому зберігала тенденцію до скорочення.

Загалом, наприкінці 2019 року та на початку 2020 року ситуація на ринку праці країни залишалася сприятливою. З другої половини березня 2020 року в Україні було запроваджено карантин з метою запобігання поширенню коронавірусу, що мало наслідком обмеження на роботу підприємств торгівлі, транспорту та сектору послуг. Зважаючи на структуру та особливості економіки Кам'янського (значна частина мешканців зайнята на великих промислових підприємствах), запровадження карантину мало помірний вплив на показники ринку робочої сили та доходів населення міста у I півріччі 2020 року. Містоутворюючі підприємства продовжували роботу у період карантину в повному обсязі та забезпечували постійний попит на трудові ресурси та високий рівень офіційної зайнятості.

За розрахунками агентства³, середньооблікова чисельність штатних працівників у м. Кам'янському протягом I півріччя 2020 року в цілому зросла на 4,2% (до 44 тис. осіб). За результатами січня-червня 2020 року питома вага зайнятих на підприємствах основного кола статистичної звітності у загальній чисельності наявного населення міста становила 18,5% та перевищила відповідний показник по Україні в цілому (Таблиця 1.2).

Таблиця 1.2. Динаміка основних показників ринку праці (без урахування малого бізнесу) в м. Кам'янське та в Україні

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Місто						
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	51,4	49,5	47,4*	45,0*	42,3*	44,0*
Темпи росту до попереднього періоду, %	94,7	96,3	95,7	95,0	93,9	104,2
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників (без урахування малого бізнесу) у загальній чисельності наявного населення, %	20,9	20,3	19,6	18,7	17,7	18,5
Україна**						
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	8 064,7	7 868,1	7 679,0	7 661,0	7 443,0	7 395,7
Темпи росту до попереднього періоду, %	90,0	97,6	97,6	99,8	97,6	97,6
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників (без урахування малого бізнесу) у загальній чисельності наявного населення, %	18,9	18,5	18,1	18,2	17,8	17,7

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Дніпропетровській області, що надаються окремо за кожний квартал

** дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України, Головне управління статистики в Дніпропетровській області

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Кам'янського у 2018-2019 роках та I півріччі 2020 року перевищували темпи зростання аналогічного показника по країні, а починаючи з 2019 року рівень оплати праці м. місті є вищим за загальнодержавний показник. Протягом I півріччя 2020 року

³ у зв'язку із запровадженням нової методології звітування територіальні підрозділи Державної служби статистики надають основні показники статистики праці (середньооблікова чисельність штатних працівників та середньомісячна заробітна плата штатних працівників) окремо за кожний квартал, а розрахунки наростаючим підсумком (за півріччя або рік) не здійснюють

рівень оплати праці за підрахунками агентства збільшився на 4,6% (на 4,1% по країні в цілому) до 11 153,3 грн. та перевищив середній показник по країні на 2,1%.

Таблиця 1.3. Динаміка показників заробітної плати в м. Кам'янське та в Україні

Показники	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Місто						
Середньомісячна заробітна плата, грн.	4 263,8	4 803,7	6 151,8*	8 328,6*	10 665,6*	11 153,3*
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати, %	119,2	112,7	128,1	135,4	128,1	104,6
Заборгованість за виплатою заробітної плати на кінець періоду, млн. грн.	7,6	5,1	3,1	3,0	14,6	6,6
Середньомісячний ФОП, млн. грн.	219,2	237,8	291,4	375,0	451,0	491,3
Співвідношення обсягу заборгованості за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці, %	3,5	2,1	1,1	0,8	3,2	1,3
Україна**						
Середньомісячна заробітна плата, грн.	4 195,0	5 183,0	7 104,0	8 865,0	10 496,8	10 928,2
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати, %	120,5	123,6	137,1	124,8	118,4	104,1
Заборгованість за виплатою заробітної плати на кінець періоду, млн. грн.	1 880,8	1 791,0	2 368,4	1 455,7	3 034,4	1 076,9
Середньомісячний ФОП, млн. грн.	33 831,4	40 780,4	54 551,6	67 914,8	78 127,8	80 820,8
Співвідношення обсягу заборгованості за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці, %	5,6	4,4	4,3	2,1	3,9	1,3

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Дніпропетровській області, що надаються окремо за кожний квартал

** дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України, Головне управління статистики в Дніпропетровській області

Зростання рівня номінальної заробітної плати та рівня зайнятості населення позитивно впливало на динаміку надходжень податку на доходи фізичних осіб, який формує понад 50% доходів загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів. Приріст надходжень податку за результатами 2019 року становив 27,9% до відповідного показника 2018 року. У I півріччі 2020 року обсяг надходжень податку на доходи фізичних осіб збільшився на 7,9% до показника відповідного періоду минулого року. Рівень виконання плану (з урахуванням змін) є помірним – 46,5% планового річного показника.

Протягом I півріччя 2020 року відбулося суттєве зменшення обсягу невиплаченої заробітної плати працівникам (з 14,6 млн. грн. до 6,6 млн. грн.). Співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці також знизилось та станом на 01.07.2020 р. складало 1,3%, що відповідає помірному рівню заборгованості. Серед економічно активних підприємств основними боржниками були переважно підприємства державної форми власності: ДП «Бар'єр» та ДП «Смоли». Причини виникнення заборгованості – відсутність фінансування з державного бюджету.

За чисельністю населення м. Кам'янське відноситься до середніх міст України. Демографічна ситуація у місті протягом 2019 року та I півріччя 2020 року характеризувалась скороченням чисельності наявного населення за рахунок природного скорочення. У 2018-2019 рр. та I півріччі 2020 року сальдо механічного приросту в місті мало позитивне значення. Зважаючи на структуру економіки Кам'янського – одного з важливих промислових центрів України – для міста характерною є залежність динаміки розвитку ринку праці від ефективної діяльності містоутворюючих підприємств, передусім металургійного комплексу, а також з виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування. Протягом 2015-2019 рр. умови діяльності промислових підприємств залишалися складними, що негативно впливало на показники зайнятості населення: середньооблікова чисельність штатних працівників по місту в цілому зберігала тенденцію до скорочення.

З другої половини березня 2020 року в Україні було запроваджено карантин з метою запобігання поширенню коронавірусу, що мало наслідком обмеження на роботу підприємств торгівлі, транспорту та сектору послуг. Зважаючи на структуру та особливості економіки Кам'янського (значна частина мешканців зайнята на великих промислових підприємствах), запровадження карантину мало помірний вплив на показники ринку робочої сили та доходів населення міста у I півріччі 2020 року. За розрахунками агентства, середньооблікова чисельність штатних працівників у м. Кам'янському протягом I півріччя 2020 року в цілому зросла на 4,2% (до 44 тис. осіб), питома вага зайнятих на підприємствах основного кола статистичної звітності у загальній чисельності наявного населення міста становила 18,5% та перевищила відповідний показник по Україні в цілому (17,7%).

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Кам'янського у 2018-2019 роках та I півріччі 2020 року перевищували темпи зростання аналогічного показника по країні, а починаючи з 2019 року рівень оплати праці в місті є вищим за загальнодержавний показник. Протягом I півріччя 2020 року рівень оплати праці за підрахунками агентства збільшився на 4,6% (на 4,1% по країні в цілому) до 11 153,3 грн. та перевищив середній показник по країні на 2,1%. Протягом I півріччя 2020 року відбулося суттєве зменшення обсягу невиплаченої заробітної плати працівникам (з 14,6 млн. грн. до 6,6 млн. грн.). Співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці також зменшилось та станом на 01.07.2020 р. складало 1,3%, що відповідає помірному рівню заборгованості. Основними боржниками були переважно підприємства державної форми власності, причини виникнення заборгованості – відсутність фінансування з державного бюджету.

Зростання рівня номінальної заробітної плати та рівня зайнятості населення позитивно впливало на динаміку надходжень податку на доходи фізичних осіб, який формує понад 50% доходів загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів. У I півріччі 2020 року обсяг надходжень податку на доходи фізичних осіб збільшився на 7,9% до показника відповідного періоду минулого року. Рівень виконання плану (з урахуванням змін) є помірним – 46,5% планового річного показника.

1.2. Промисловість

Стратегічною галуззю економіки міста Кам'янське є промисловість. Місто Кам'янське є одним із великих промислових центрів країни, підприємства промислового комплексу визначають економічний профіль міста та є найбільшими роботодавцями та великими платниками податків до бюджетів усіх рівнів. Промисловий комплекс міста Кам'янське налічує 36 великих і середніх підприємств, на яких зайнято близько 22 тис. осіб (9,2% населення міста та близько половини середньооблікової чисельності штатних працівників). Найбільшими промисловими підприємствами міста є: ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», АТ «ДНПРОАЗОТ», ПрАТ «ЮЖКОКС» та ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод», ТОВ ПП «ЗП», ПрАТ «Дніпровагонмаш», Кам'янський завод ПрАТ «ХайдельбергЦемент Україна», ДП «Смоли», ПрАТ «Дніпровський завод мінеральних добрив». Серед основних видів промислової продукції, що виробляються міськими підприємствами, є: чавун, сталь, прокат, кокс, цемент, мінеральні добрива, промислові та магістральні вагони. У 2019 році на промислові підприємства міста Кам'янського припадало 11,4% загального обсягу реалізації промислової продукції області та 2,1% відповідного загальноукраїнського показника, у I кварталі 2012 року – 11,9% та 2,1% відповідно. У минулому році підприємства міста виробили 9,9% українського чавуну, 19,1% вантажних вагонів, 11,9% коксу та близько 0,5% електроенергії. У розрахунку на 1 мешканця обсяг реалізованої продукції підприємства міста щорічно суттєво перевищує аналогічний показник по країні (у 3,5 – 4 рази).

Ситуація в промисловому комплексі країни впродовж 2019 року характеризувалась уповільненням обсягів промислового виробництва за окремими галузями. Спостерігалось зменшення обсягів виробництва в добувній промисловості, енергетичному секторі та окремих галузях переробної промисловості (текстильному виробництві, обробленні деревини та лісопильному виробництві, металургії та машинобудуванні). У 2019 році на розвиток промислового комплексу негативно впливало зниження цін на ключових світових товарних ринках вітчизняного експорту, зокрема, ринку чорних металів. Стримувало динаміку розвитку реального сектору проведення планових ремонтів на окремих об'єктах виробничої сфери, продовження дії заборони РФ на ввезення окремих видів машинобудівної продукції українського походження, транспортно-логістичні проблеми. За підсумками 2019 року в цілому по Україні мало місце зменшення обсягів промислового виробництва на 0,5%, обсягів реалізації промислової продукції – на 1,1% до відповідних показників попереднього року.

Чутливість промислового комплексу міста Кам'янське до негативних загальнодержавних факторів є значною. Обсяги реалізованої промислової продукції за більшістю основних галузей протягом 2016-2019 рр. не мали сталої динаміки – в окремі періоди мало місце погіршення діяльності провідних підприємств металургійної галузі, хімічної та коксохімічної галузі, а також машинобудування, що у свою чергу впливало на динаміку надходжень до бюджету міста податкових платежів.

Таблиця 1.4. Динаміка основних показників промислового комплексу в м. Кам'янське та в Україні

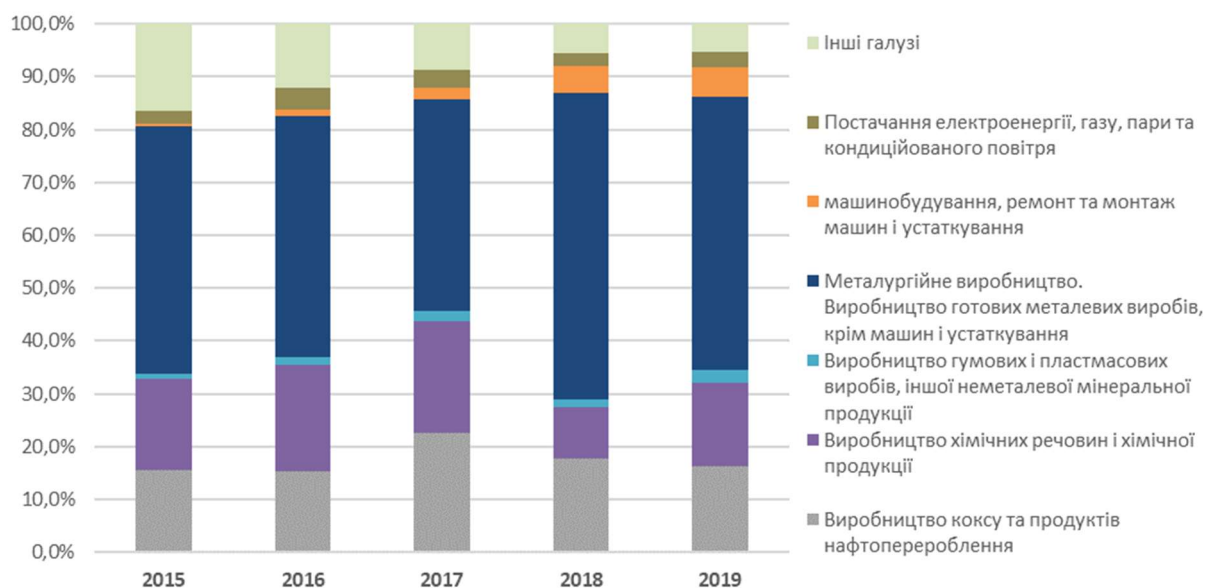
Показник	2015	2016	2017	2018	2019
Місто					
Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах по місту, млн.грн	36 789,2	32 303,9	40 276,3	56 010,7	51 855,3
Темп росту обсягів реалізації (місто), %	139,2	87,8	124,7	139,1	92,6
Середній обсяг реалізації промислової продукції по місту у розрахунку на одного мешканця, грн.	149 428,1	132 284,6	166 431,0	233 086,7	217 120,2
Україна*					
Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах по країні, млн.грн	1 496 013,0	1 767 093,3	2 153 031,3	2 508 579,5	2 480 804,2
Темп росту обсягів реалізації (країна), %	125,1	118,1	121,8	116,5	98,9
Середній обсяг реалізації промислової продукції по Україні в розрахунку на одного мешканця, грн.	36 789,2	32 303,9	40 276,3	56 010,7	59 204,3

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України

За підсумками 2019 року промисловими підприємствами міста було реалізовано продукції на суму 51,9 млрд. грн., що було на 7,4% менше за показник попереднього року в фактичних цінах. Зменшення обсягу реалізації промислової продукції у 2019 році було зумовлено тимчасовою зупинкою основних виробничих потужностей ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» у II половині минулого року. Обсяг реалізованої промислової продукції, товарів, послуг підприємствами міста за підсумками січня-березня 2020 року становить 12,1 млрд. грн, що на 17,7% менше показника аналогічного періоду минулого року.

Промисловий комплекс міста суттєво концентрований за основними підприємствами та галузями. Понад 50% загального обсягу реалізованої продукції припадає на металургійний комплекс. Крім металургії провідними галузями промислового комплексу міста є хімічна та коксохімічна галузь, машинобудування та електроенергетика.

Малюнок 1.1. Структура промисловості м. Кам'янське за обсягами реалізації промислової продукції, %

Джерело: Кам'янська міська рада

Серед галузей переробної промисловості найбільшу питому вагу в загальних обсягах реалізованої промислової продукції утримує металургія. Провідним підприємством металургійного комплексу міста є ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» – одне з найпотужніших металургійних підприємств України. Підприємство залишається найбільшим експортером міста – у I півріччі 2020 року понад 83% відвантаженої продукції було спрямовано на зовнішні ринки.

Протягом попередніх років обсяги промислового виробництва та реалізації продукції підприємств галузі зазнавали суттєвих коливань. Зокрема, у II-III кварталах 2017 року внаслідок негативної цінової кон'юнктури на ринку металопродукції, зростання цін на використані енергоресурси, а також обмеження поставок коксу, вугілля та металобрухту призвели до різкого скорочення обсягів виробництва та тимчасового зупинення основного підприємства галузі (ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»). З вересня 2017 року роботу підприємства було відновлено в повному обсязі, а за результатами 2018 року підприємствами металургійного комплексу було реалізовано продукції вдвічі більше за відповідний показник 2017 року. Погіршення ситуації на світовому ринку металопродукції та різке падіння цін на метал у II півріччі 2019 року призвели до браку обігових коштів на підприємстві, внаслідок чого за результатами 2019 року комбінат скоротив випуск товарної продукції на 14,8%, в тому числі: виробництво агломерату – на 25,7%, випуск чавуну – на 19,8%, виплавку сталі – на 8% до відповідних обсягів 2018 року. Обсяги реалізованої ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» промислової продукції у 2019 році становили 25,9 млрд. грн. (майже ½ загальноміського обсягу).

У I півріччі 2020 року фактичне виробництво товарної металопродукції ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» скоротилося на 2,3% до обсягу у відповідному періоді 2019 року. Підприємство зменшило виплавку сталі на 3,7%, тоді

як випуск чавуну залишився в межах січня-червня минулого року, а виробництво агломерату зросло на 19,6%.

Другою за обсягами реалізації промислової продукції галуззю переробної промисловості міста є хімічна промисловість. Найбільше підприємство галузі – АТ «ДНПРОАЗОТ» – провідний постачальник мінеральних добрив, продуктів базової хімії (їдкого натрію і синтетичної соляної кислоти), гіпохлориту натрію, товарів народного споживання та єдине підприємство в Україні по виробництву рідкого хлору, що застосовується для стерилізації питної води і очищення стічних вод. Підприємство є одним з найбільших експортерів міста, продукція експортується в країни Західної та Східної Європи, Південної Америки, Азійсько-Тихоокеанського регіону, країни СНД і Балтії.

Слід зазначити, що суттєве зростання цін на енергоресурси, зокрема на газ, негативно впливає на результати діяльності підприємств хімічної галузі. У червні 2018 року з цієї причини АТ «ДНПРОАЗОТ» призупиняло виробництво. У липні 2018 року мало місце розконсервування лише хлорної групи цехів даного підприємства, тоді як інші цехи (з виробництва мінеральних добрив, аміаку та іншої продукції) до кінця 2018 року працювали на 10% від своєї потужності. Сукупні обсяги реалізації промислової продукції хімічної промисловості міста за результатами 2018 року скоротились на 36,8%. При цьому в 2019 році ситуація покращилась – АТ «ДНПРОАЗОТ» збільшив обсяги реалізації промислової продукції в 1,8 рази до показника 2018 року до майже 7 млрд. грн. (13,5% загальноміського показника).

До коксохімічної галузі входять підприємства ПрАТ «ЮЖКОКС» та ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод» – виробники коксу високої якості. З побічних продуктів основного процесу на підприємствах здійснюється виробництво інших хімічних речовин. Продукція підприємств постачається до Туреччини, Польщі, Чехії, Угорщини, Фінляндії та Росії. У 2019 році обсяги реалізованої ПрАТ «ЮЖКОКС» промислової продукції зменшились на 6,3% – до 4,3 млрд. грн. (8,3% загальноміського обсягу). ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод» у 2019 році скоротив обсяги реалізації промислової продукції на 28% – до 4,2 млрд. грн. (8,2% загальноміського обсягу).

Однією з провідних галузей переробної промисловості міста залишається машинобудування, на яке припадає близько 5,5% обсягів реалізації продукції. Протягом 2016-2019 рр. обсяги реалізації промислової продукції підприємствами машинобудування у м. Кам'янське, на відміну від загальнодержавних показників, зростали. До найбільших підприємств машинобудівної галузі міста належить ПрАТ «Дніпровагонмаш», яке спеціалізується на виготовленні вантажних вагонів для магістральних залізничних доріг і різних галузей промисловості, здійсненні капітального та деповського ремонту вантажних вагонів та виробництві альтернативних видів продукції (контейнерів, сільськогосподарської техніки). На сьогоднішній основним ринком збуту підприємства є внутрішній ринок України. У 2019 році приріст обсягів реалізації ПрАТ «Дніпровагонмаш» становив 2,4% до відповідного показника 2018 року: підприємством було реалізовано продукції на суму 2,8 млрд. грн. – 5,4% загальноміського обсягу.

Значну питому вагу в обсягах реалізації промислової продукції підприємств міста має енергетична галузь. На території міста здійснює діяльність Середньодніпровська ГЕС

потужністю 352 тис.кВт, яка входить до складу ПрАТ «Укргідроенерго» та є одним із найпотужніших постачальників електричної енергії Дніпропетровської області і України. В енергетичному секторі обсяг реалізованої продукції протягом 2019 року збільшився на 11,9% до відповідного показника 2018 року.

Чутливість промислового комплексу міста Кам'янське до негативних загальнодержавних факторів залишається значною. Протягом 2015-2019 року та I півріччя 2020 року вплив негативних чинників на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу міста Кам'янське був значним, на обсяги надходжень податків та зборів до міського бюджету – помірним. Динаміка доходної частини бюджету міста (передусім податкових надходжень) була позитивною, хоча в окремі періоди основні промислові підприємства скорочували обсяги перерахування податків та зборів до місцевого бюджету.

Промисловий комплекс міста Кам'янське є базовим з точки зору формування економічного профілю міста та регіону. Виробничу діяльність у місті здійснюють 36 великих і середніх підприємств, серед яких є найбільші роботодавці міста та платники податків до місцевого бюджету. У 2019 році на промислові підприємства міста Кам'янського припадало 11,4% загального обсягу реалізації промислової продукції області та 2,1% відповідного загальноукраїнського показника, у I кварталі 2012 року – 11,9% та 2,1% відповідно. У розрахунку на 1 мешканця обсяг реалізованої продукції підприємства міста традиційно щорічно суттєво перевищує аналогічний показник по країні (у 3,5 – 4 рази). Промисловий комплекс міста концентрований за основними підприємствами та галузями. Провідними галузями промислового комплексу міста є металургія, хімічна та коксохімічна галузь, машинобудування та електроенергетика. При цьому металургійний комплекс забезпечує понад 50% загального обсягу реалізованої підприємствами міста продукції.

Вплив негативних чинників на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу м. Кам'янського, як і в попередніх періодах, був значним. Обсяги реалізованої промислової продукції за більшістю основних галузей протягом 2016-2019 рр. не мали сталої динаміки – в окремі періоди мало місце погіршення діяльності провідних підприємств металургійної галузі, хімічної та коксохімічної галузі, а також машинобудування, що у свою чергу впливало на динаміку надходжень до бюджету міста податкових платежів. За підсумками 2019 року промисловими підприємствами міста було реалізовано продукції на суму 51,9 млрд. грн., що було на 7,4% менше за показник попереднього року в фактичних цінах. Обсяг реалізованої промислової продукції, товарів, послуг підприємствами міста за підсумками січня-березня 2020 року становив 12,1 млрд. грн, що на 17,7% менше показника аналогічного періоду минулого року.

1.3. Зовнішньоекономічна діяльність

Промислові підприємства Кам'янського входять до переліку основних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності Дніпропетровської області: за підсумками 2019 року питома вага підприємств міста в загальнообласному обсязі зовнішньоторговельного обороту становила 7,3%, в обсязі по Україні – близько 1%. Провідними підприємствами

експортерами-імпортерами є: ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», АТ «ДНПРОАЗОТ», ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод», ПрАТ «ЮЖКОКС», ТОВ ПП «ЗІП», ДП «Смоли».

Зважаючи на те, що основним промисловим підприємствам міста притаманна експортна орієнтованість, чутливість промислового комплексу м. Кам'янське до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є значною.

Протягом попередніх років на динаміку зовнішньої торгівлі товарами підприємств України впливало зниження зовнішнього попиту на продукцію внаслідок зміни кон'юнктури світового ринку, а також труднощі з реалізацією на традиційних ринках збуту, в тому числі внаслідок припинення співробітництва України з Російською Федерацією у воєнній сфері та введення обмежень з боку Російської Федерації на поставки продукції українських підприємств. Крім того, на обсяги зовнішньої торгівлі (передусім експортних поставок) значною мірою також впливало сповільнення розвитку світової економіки на фоні посилення політики протекціонізму з боку США, а також загострення логістичних проблем (відсутність переміщення вантажів через лінію зіткнення у межах Донецької та Луганської областей, обмеження на транзит українських товарів через територію Російської Федерації, а також загроза ескалації конфлікту з РФ в Азовському морі). У 2020 році введення карантинних обмежень у відповідь на поширення COVID-19 призвело до стрімкого зниження економічної активності у світі. У поточному році через звуження зовнішнього попиту має місце подальше падіння світових цін на товари, що переважають в українському експорті, що в свою чергу впливатиме на обсяги зовнішньої торгівлі вітчизняних підприємств.

Протягом 2019 року, на відміну від двох попередніх років, зовнішньоторговельний товарооборот у м. Кам'янському скоротився, передусім за рахунок зменшення надходжень імпорту. За результатами 2019 року обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств міста склав 977,2 млн. доларів США, що на 23,3% менше відповідного обсягу попереднього року, але в розрахунку на 1 мешканця в 1,5 рази більше середнього показника по країні.

Таблиця 1.5. Динаміка показників зовнішньої торгівлі у м. Кам'янське та в Україні

Показники	2015	2016	2017	2018	2019
Місто					
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	1 201,6	926,3	1 081,5	1 273,4	977,2
Темпи росту зовнішньоторговельного товарообороту, %	160,8	77,1	116,8	117,7	76,7
Зовнішньоторговельний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця, доларів США	4 880,7	3 793,1	4 469,2	5 299,3	4 091,6
Україна*					
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	75 637,1	75 611,4	92 865,1	104 481,0	110 844,0
Темпи росту зовнішньоторговельного товарообороту, %	69,8	100,0	122,8	112,5	106,1
Зовнішньоторговельний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця, доларів США	1 768,9	1 775,6	2 190,9	2 478,6	2 645,3

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України

У 2019 році, порівняно з відповідним показником 2018 року, експорт товарів скоротився на 3,3%, а імпорт – на 61,3%. Сальдо зовнішньої торгівлі товарами, як і в попередніх періодах, мало позитивне значення. Основу товарної структури експорту підприємств міста складає продукція переробної промисловості – чавун, прокат, трубна заготовка, напівоброблені залізничні осі, арматура, катанка, карбамід, аміак, сировина коксохімічна, пек та смола кам'яновугільні, бензол, сульфат амонію, лакофарбова продукція.

Промислова спеціалізація міста Кам'янське визначається, насамперед, експортоорієнтованими металургійним комплексом та хімічною промисловістю, які є уразливими до змін зовнішньоекономічної кон'юнктури. Протягом 2019 року, на відміну від двох попередніх років, зовнішньоторговельний товарооборот у м. Кам'янському скоротився, передусім за рахунок суттєвого зменшення надходжень імпорту. За результатами 2019 року обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств міста склав 977,2 млн. доларів США, що на 23,3% менше відповідного обсягу попереднього року, але в розрахунку на 1 мешканця в 1,5 рази перевищує середній показник по країні. Сальдо зовнішньої торгівлі товарами, як і в попередніх періодах, мало позитивне значення.

1.4. Інвестиційна та будівельна діяльність

Загальна сума капіталовкладень, освоєних протягом 2019 року на об'єктах міста за рахунок усіх джерел фінансування склала 2 202,8 млн. грн. що в розрахунку на 1 мешканця на 33,9% менше за середній показник по країні. Інвестиційна активність на території міста Кам'янське значною мірою визначається підприємствами промислового комплексу, в тому числі: ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», АТ «ДНПРОАЗОТ», ПрАТ «ЮЖКОКС», філія «Середньодніпровська ГЕС» ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», ПрАТ «Дніпровагонмаш». Результатом інвестиційної активності підприємств міста є модернізація, технічне переоснащення та розширення виробництва, підвищення енергоефективності, зменшення негативного впливу виробництва на навколишнє середовище, а також створення нових робочих місць, що в цілому позитивно впливає на рівень соціально-економічного розвитку міста та обсяги доходної частини місцевого бюджету.

За участю місцевої влади в місті реалізується низка проектів з відновлення комунальної інфраструктури (за рахунок коштів бюджету). Крім того, міською владою плануються до реалізації інвестиційні проекти у рамках співпраці з міжнародними фінансовими організаціями. У грудні 2017 року Кам'янською міською радою укладено кредитну угоду з Північною Екологічною Фінансовою Корпорацією (НЕФКО) на суму 11,8 млн. грн. з метою фінансування проекту «Підвищення енергоефективності в м. Кам'янське». Міська рада має наміри розпочати реалізацію інвестиційних проектів у рамках співпраці з ЄІБ: проект «Реконструкція (термомодернізація) будівель закладів освіти, науки та спорту, закладів охорони здоров'я у м. Кам'янське» та проект «Капітальний ремонт лінії зовнішнього освітлення із впровадженням енергозберігаючих технологій у м. Кам'янське» на загальну суму 22 млн. євро. Також в рамках участі у проекті «Міський громадський транспорт в Україні II» Міністерства інфраструктури України із залученням кредитних коштів Європейського

інвестиційного банку містом подано проектну пропозицію щодо оновлення рухомого складу КП КМР «Транспорт» – придбання 25 нових трамвайних вагонів К-1 на загальну суму 17,9 млн. євро.

Динаміка основних показників розвитку будівельної галузі країни у 2019 році була позитивною. У цей період зростали обсяги капітальних інвестицій та індекс виробництва будівельної продукції завдяки інвестиційній активності підприємств (проведення ремонтних та будівельних робіт на виробничих підприємствах) та сектора загальнодержавного управління (проведення ремонтних робіт на об'єктах транспортної інфраструктури, що фінансуються з бюджетів). Обсяги виробленої підприємствами міста будівельної продукції у 2019 році становили 505,7 млн. грн. Основні показники будівельної діяльності в м. Кам'янське наведено у таблиці (Таблиця 1.6).

Таблиця 1.6. Динаміка показників будівельної діяльності в м. Кам'янське та в Україні

Показники	2015	2016	2017	2018	2019
Місто					
Введення в експлуатацію загальної площі житла, тис. кв. м	5,9	7,1	1,1	1,6	4,4
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення, кв. м	23,8	29,1	4,5	6,5	18,5
Обсяг виконаних будівельних робіт*, млн.грн.	116,1	156,5	163,1	390,8	505,7
Темпи росту обсягу виконаних будівельних робіт до попереднього відповідного періоду, %	126,3	134,8	104,2	239,6	129,4
Україна**					
Введення в експлуатацію загальної площі житла, тис. кв. м	11 044,4	9 366,8	10 206,0	8 689,0	11 029,3
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення, кв. м	258,3	220,0	240,8	206,1	263,2
Обсяг виконаних будівельних робіт*, млн.грн.	57 515,0	73 726,9	105 682,8	141 213,1	181 697,9
Темпи росту обсягу виконаних будівельних робіт до попереднього відповідного періоду, %	112,5	128,2	143,3	133,6	128,7

* починаючи з 01.01.2019 р. – обсяги виробленої будівельної продукції

** дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України

У 2019 році в місті було прийнято в експлуатацію 4,4 тис. кв. м загальної площі житла, що в 2,8 рази більше відповідного показника попереднього року. У розрахунку на 1 000 осіб наявного населення обсяги введеного в експлуатацію житла у місті, як і раніше, суттєво поступались відповідним показникам по країні в цілому.

Інвестиційна активність на території Кам'янського значною мірою визначається підприємствами промислового комплексу. Результатом інвестиційної активності підприємств міста є модернізація, технічне переоснащення та розширення виробництва конкурентоспроможної продукції, підвищення енергоефективності, а також зменшення негативного впливу виробництва на навколишнє середовище. Також щорічно Кам'янська міська рада виділяє кошти на оновлення міської інфраструктури. Крім того, міською владою плануються до реалізації інвестиційні проекти у рамках співпраці з міжнародними фінансовими організаціями у напрямку зменшення енергоспоживання в бюджетній сфері, реконструкції системи водопостачання та водовідведення, зовнішнього освітлення.

Динаміка основних показників розвитку будівельної галузі країни у 2019 році була позитивною. У цей період зростали обсяги капітальних інвестицій та індекс виробництва будівельної продукції завдяки інвестиційній активності підприємств (проведення ремонтних та будівельних робіт на виробничих підприємствах) та сектора загальнодержавного управління (проведення ремонтних робіт на об'єктах транспортної інфраструктури, що фінансуються з бюджетів). Обсяг виробленої будівельної продукції підприємствами міста Кам'янське також зростав. Обсяги прийнятих в експлуатацію площ житлових будинків зростали, але в розрахунку на 1 000 осіб наявного населення, як і в попередніх періодах, поступалися відповідним показникам по країні в цілому.

2. Комунальна власність та комунальне господарство

2.1. Житлово-комунальне господарство

Розгалужене житлово-комунальне господарство міста Кам'янське забезпечує надання комунальних послуг різним групам споживачів. Послуги з управління багатоквартирними будинками в м. Кам'янське надає КП КМР «Управляюча компанія по обслуговуванню житлового фонду», крім того, у місті функціонує 63 об'єднання співвласників багатоквартирних будинків. Основним підприємством, що здійснює виробництво, транспортування й постачання теплової енергії всім групам споживачів є КП КМР «Тепломережі». Послуги з водопостачання холодної води та водовідведення надає КВП КМР «Міськводоканал».

Для житлово-комунального господарства міста характерні проблеми, які в цілому є типовими для переважної більшості міст України, а саме: зношеність житлового фонду та будівель бюджетних установ і окремих об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури, високий рівень зносу комунальних мереж та обладнання, що у свою чергу призводить до суттєвих втрат енергоносіїв, невідповідність тарифів на житлово-комунальні послуги їх економічно обґрунтованому рівню через стрімке зростання цін на енергоресурси та матеріали, наявність заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги.

Міська влада проводить роботу в напрямку покращення стану житлово-комунального господарства міста, відновлення міської інфраструктури, поліпшення надання послуг та зменшення енергоспоживання в бюджетній сфері. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства. Крім того, проводиться робота у напрямку реалізації у цій сфері інвестиційних проектів, спільних з міжнародними фінансовими організаціями.

Постійне зростання вартості енергоносіїв, у тому числі для населення та бюджетних установ, призводить до додаткового навантаження на бюджет як у зв'язку з необхідністю фінансової підтримки підприємств житлово-комунального комплексу, так і внаслідок збільшення обсягів прямого фінансування вартості енергоносіїв для бюджетних установ. Протягом 2019 року виконавчим комітетом Кам'янської міської ради було встановлено тарифи на послуги з вивезення побутових відходів та послуги зі знешкодження побутових відходів, тарифи для 4 постачальників, які надають послуги з постачання теплової енергії та послуги з централізованого опалення. У поточному році виконавчим комітетом Кам'янської міської ради встановлено тарифи для 1 постачальника на теплову енергію, що виробляється на установках з використанням альтернативних джерел енергії, а також тарифи для 1 постачальника на послугу з централізованого водопостачання.

Слід зауважити, що рівень покриття тарифами собівартості послуг з опалення та водопостачання й водовідведення в 2019 році та I півріччі 2020 року був низьким, послуг з управління багатоквартирними житловими будинками – достатнім. У 2015 та 2017 роках за рахунок відповідних субвенцій з Державного бюджету було здійснено відшкодування заборгованості з різниці між фактичною собівартістю теплової енергії та тарифами в обсязі 10,9 млн. грн. та 29 млн. грн. відповідно. У 2018-2019 рр. та I півріччі 2020 року зазначене відшкодування не здійснювалось.

Таблиця 2.1. Динаміка вибірових показників діяльності підприємств житлово-комунального господарства м. Кам'янське

Показник	Теплопостачання та гаряче водопостачання	Водопостачання/ водовідведення	Управління багатоквартирним будинком	Разом
Заборгованість населення, млн.грн.				
01.01.2017	286,3	81,6	8,5	376,5
01.01.2018	361,7	98,8	22,1	482,7
01.01.2019	315,1	116,1	61,4	492,6
01.01.2020	621,7	138,3	95,3	855,3
01.07.2020	636,1	153,9	113,9	903,9
Прострочена заборгованість населення, млн. грн.				
01.01.2017	200,8	64,1	5,3	270,2
01.01.2018	255,7	76,7	3,5	335,9
01.01.2019	281,2	82,3	6,1	369,6
01.01.2020	87,4	117,6	44,8	249,8
01.07.2020	4,1	128,7	63,4	196,2
Рівень покриття тарифами собівартості, %				
2016	76,5	93,5	100,0	x
2017	79,1	92,5	100,0	x
2018	87,1	96,0	100,0	x
2019	73,6	85,0	103,9	x
I півр. 2020	75,5	86,0	102,6	x
Ступінь проплати населення, %				
2016	57,0	93,4	52,1	x
2017	50,0	86,9	79,3	x
2018	64,0	84,5	75,8	x
2019	73,9	85,4	82,60	x
I півр. 2020	94,2	82,6	80,90	x

Джерело: Кам'янська міська рада

Протягом 2019 року та I півріччя 2020 року рівень проплати населенням спожитих житлово-комунальних послуг був нижчим за 100%. Загальний обсяг заборгованості населення за окремими видами житлово-комунальних послуг (з теплопостачання та гарячого водопостачання, водопостачання та водовідведення, а також управління будинками) зростав та станом на 01.07.2020 р. у розрахунку на 1 мешканця становив 3,8 тис. грн., що, враховуючи динаміку зростання вартості енергоносіїв в попередніх періодах, відповідало високому рівню боргу.

Розгалужене житлово-комунальне господарство міста Кам'янське забезпечує надання комунальних послуг різним групам споживачів. Житлово-комунальному господарству м. Кам'янського, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Проблемою галузі житлового господарства є також значна потреба в коштах на проведення капітального ремонту інженерних мереж. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства. Крім того, проводиться робота у напрямку реалізації у цій сфері інвестиційних проектів спільних з міжнародними фінансовими організаціями.

Рівень покриття тарифами собівартості послуг з опалення та водопостачання й водовідведення в 2019 році та I півріччі 2020 року був низьким, послуг з управління багатоквартирними житловими будинками – достатнім. Протягом 2019 року та I півріччя 2020 року рівень проплати населенням спожитих житлово-комунальних послуг був нижчим за 100%. Загальний обсяг заборгованості населення за окремими видами житлово-комунальних послуг (з тепlopостачання та гарячого водопостачання, водопостачання та водовідведення, а також управління будинками) зростав та станом на 01.07.2020 р. у розрахунку на 1 мешканця відповідав високому рівню боргу.

2.2. Комунальна власність міста

Кам'янська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За рішенням ради виконуються усі майнові операції, в тому числі об'єкти права комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватись як застава. Міська рада вирішує також питання відчуження об'єктів права комунальної власності та визначає доцільність, порядок та умови відчуження. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до місцевого бюджету та спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетом розвитку. Слід зауважити, що активний продаж об'єктів права комунальної власності може в подальшому суттєво обмежити як обсяги надходжень до бюджету розвитку (доходи від операцій з капіталом – вичерпний ресурс), так і доходів загального фонду від оренди землі та майна.

Земельні ресурси

Загальна площа земель в межах міста Кам'янське становить 13 779 га, в тому числі землі Південного району – 4 553 га, Дніпровського району – 3 178 га, Заводського району – 4038 га, смт Карнаухівка – 2 010 га. Джерелами надходжень до бюджету міста є надходження від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення та надання земельних ділянок в оренду. Міська рада проводить обережну політику щодо продажу землі. Впродовж 2019 року було продано 5 земельних ділянок комунальної власності загальною площею 2,37 га, у I півріччі 2020 року – 12 ділянок загальною площею 0,37 га (Таблиця 2.2).

Таблиця 2.2. Інформація щодо продажу та оренди земельних ділянок у м. Кам'янське

Показник	Од. виміру	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Продаж						
Кількість проданих земельних ділянок	шт.	4	1	-	5	12
в т. ч. через аукціони	шт.	3	-	-	-	-
Загальна площа земельних ділянок, які були продані	га	0,99	0,02	-	2,37	0,37
в т. ч. через аукціони	га	0,70	-	-	-	-
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	2 288,2	61,1	-	5 435,0	968,8
Оренда						
Кількість укладених договорів оренди на кінець року	шт.	2 182	2 077	2 100	2 152	1 843
Кількість укладених договорів оренди протягом року	шт.	399	270	263	351	130
Загальна площа земельних ділянок, що перебувають в оренді	га	2 059,2	2 054,9	2 056,5	2 080,7	2 087,5
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	312 543,5	431 876,9	405 733,5	435 385,7	208 382,7

Джерело: Кам'янська міська рада

Вагомим джерелом наповнення міського бюджету є кошти від оренди землі та сплати земельного податку з юридичних та фізичних осіб, які загалом формують близько 1/3 доходів загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів. За результатами 2019 року обсяг надходжень плати за землю становив 522,7 млн. грн. (в тому числі орендна плата – 435,4 млн. грн.) та збільшився порівняно з 2018 роком на 17,4%, що було зумовлено скасуванням у минулому році податкової пільги по земельному податку для земельних ділянок, наданих для залізниць у межах смуг відведення. За результатами I півріччя 2020 року земельні платежі зменшились на 4,3% до показника у відповідному періоді минулого року та становили 241,4 млн. грн., 86,3% з яких становила орендна плата. Значне зменшення кількості чинних договорів оренди у поточному році пов'язано з припиненням дії договорів про встановлення земельних сервітутів на підставі рішення міської ради від 04.10.2019 р. №1551-36/VII.

Орендні ставки за користування земельними ділянками були встановлені Рішенням Кам'янської міської ради від 22.06.2018 р. №1105-25/VII «Про ставки земельного податку, розмір орендної плати за землю, пільги зі сплати земельного податку на території міста». Протягом 2019 року ставки земельного податку та розмір орендної плати за землю не змінювались. У 2020 році Кам'янською міською радою було прийнято рішення від 30.06.2020 р. №1963-43/VII «Про внесення змін до рішення міської ради від 22.06.2018 №1105-25/VII «Про ставки земельного податку, розмір орендної плати за землю, пільги зі сплати земельного податку на території міста», яким внесені зміни в частині сплати земельного податку за певною категорією земель транспорту. Зміни в частині орендної плати не приймалися.

Комунальне майно

У власності територіальної громади м. Кам'янське перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом 2016-2018 рр. міська влада приватизацію об'єктів, які належать до комунальної власності територіальної громади, не здійснювала, але продовжила передачу в оренду вільних нежитлових

приміщень. У 2019 році було продано шляхом викупу 2 об'єкти площею 0,4 тис. кв. м, у I півріччі 2020 року – 4 об'єкти площею 10,8 тис. кв. м. (Таблиця 2.3).

Таблиця 2.3. Інформація щодо продажу та оренди об'єктів комунального майна в м. Кам'янське

Показник	Од. виміру	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Продаж						
Кількість реалізованих об'єктів комунальної власності	шт.	-	-	-	2	4
в т.ч. через аукціони	тис. кв. м				0,4	10,8
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	-	-	-	951,5	9 461,1
Оренда						
Кількість укладених договорів оренди на кінець року	шт.	461	425	442	463	464
Кількість укладених договорів оренди протягом року	шт.	84	98	95	86	36
Загальна площа об'єктів комунальної власності, що перебувають в оренді	кв. м	52,5	44,7	44,3	62,7	53,1
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	3 274,4	2 787,7	4 310,5	3 670,0	2 252,1

Джерело: Кам'янська міська рада

Загалом за результатами 2019 року до міського бюджету надійшло близько 3,7 млн. грн. плати за оренду майна, що на 10,9% менше обсягу надходжень попереднього року. У I півріччі 2020 року динаміка надходжень за цим джерелом покращилась – обсяги надходжень зросли в 1,6 рази до показника I півріччя 2019 року, рівень виконання плану становив 70,4% планового річного показника.

Ставки за оренду нерухомого майна комунальної власності встановлені рішенням Кам'янської міської ради від 31.08.2011 року №182-11/VI. У 2019 році рішенням міської ради від 01.03.2019 №1379-31/VII були змінені орендні ставки для розміщення аптек, що реалізують готові ліки, комунальних підприємств Кам'янської міської ради крім тих, що утримуються за рахунок міського бюджету, підприємств, що здійснюють підприємницьку діяльність у сфері надання житлово-комунальних послуг населенню, творчих спілок, політичних партій, громадських, релігійних та благодійних організацій, політичних об'єднань громадян. У поточному році орендні ставки не переглядалися.

Кам'янська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом 2016-2019 рр. та I півріччя 2020 року обсяги надходжень від приватизації комунального майна та продажу земельних ділянок не мали сталої динаміки, тоді як надходження від оренди землі та майна залишалися важливими постійними джерелами наповнення загального фонду місцевого бюджету. Протягом 2019 року та I півріччя 2020 року Кам'янська міська рада здійснювала продаж земельних ділянок та майна, а також продовжила передачу в оренду об'єктів комунальної власності. Загалом, за результатами 2019 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 29,2%, у I півріччі 2020 року – 28,2%.

3. Бюджет міста

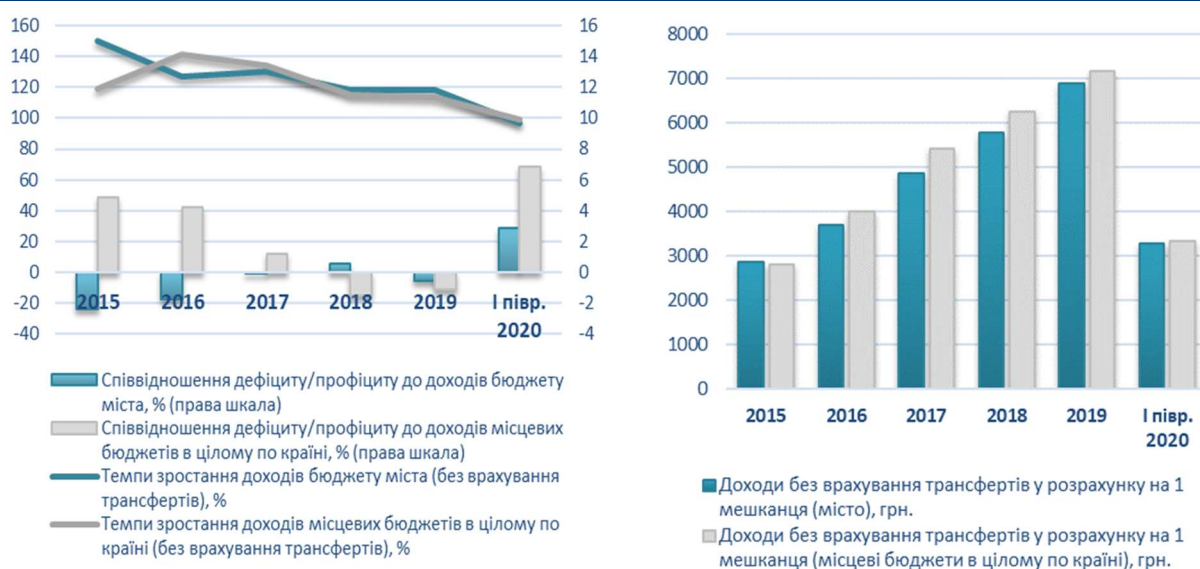
3.1. Загальна характеристика стану місцевих фінансів м. Кам'янське

Бюджет м. Кам'янського – бюджет місцевого самоврядування, зведений бюджет міста включає міський бюджет та селищний бюджет смт Карнаухівка. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів.

Департамент фінансів міської ради забезпечує реалізацію державної бюджетної політики на території міста, загальну організацію бюджетного процесу в місті та координує діяльність його учасників, виконує функції складання та виконання місцевого бюджету, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету. За доходами та видатками запроваджено казначейське обслуговування бюджету м. Кам'янського. Звіти про виконання бюджету складаються щомісячно. Річні та квартальні звіти про виконання міського бюджету затверджуються міською радою за поданням виконавчих органів ради. В місті Кам'янське забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету міста Кам'янське формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Податкові надходження (найбільш прогнозовані та передбачувані джерела формування доходів) мають найбільшу питому вагу у структурі бюджету м. Кам'янського.

Динаміка доходної частини бюджету міста Кам'янське (без урахування трансфертів) протягом 2015-2019 рр. була позитивною. Враховуючи суттєвий рівень чутливості господарського комплексу м. Кам'янського, зокрема великих промислових підприємств, які відносяться до переліку основних платників податків, до негативних економічних факторів темпи зростання доходної частини бюджету (без урахування трансфертів) в окремі періоди (зокрема, у 2016 та 2017 роках) були нижчі за загальнодержавні середні показники. У I півріччі 2020 року з огляду на вплив несприятливих макроекономічних умов унаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину динаміка доходів бюджету уповільнилась – обсяг доходів бюджету міста (без врахування трансфертів) скоротився на 2,9% до відповідного періоду попереднього року. При цьому, зважаючи на те, що основні містоутворюючі підприємства продовжували роботу у період карантину в повному обсязі, обсяг податкових надходжень, як і в попередніх періодах, зростав.

Малюнок 3.1. Динаміка доходної частини міського бюджету (зліва) та бюджетної забезпеченості м. Кам'янське (справа) у порівнянні до середніх показників по країні

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, Державна служба статистики України, Міністерство фінансів України

Рівень бюджетної забезпеченості у більшості бюджетних періодів (крім 2017 року) зберігався на високому рівні у порівнянні з іншими містами країни – співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету в I півріччі 2020 року становило 98,1% (96,2% у 2019 році та 92,6% у 2018 році), що перевищує показники окремих міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки.

Основні показники, що характеризують стан місцевих фінансів м. Кам'янське, наведено нижче (Таблиця 3.1).

Таблиця 3.1. Динаміка окремих бюджетних показників м. Кам'янське

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Структура доходної та видаткової частин місцевого бюджету						
Співвідношення обсягу доходів бюджету міста (без урахування трансфертів) у розрахунку на одного мешканця до середнього показника по країні), %	102,2	92,1	89,7	92,6	96,2	98,1
Співвідношення базової дотації до доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів, %	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня
Концентрація доходів загального фонду бюджету за основними платниками	висока	висока	висока	висока	низька	низька
Концентрація доходів бюджету за основними платниками	висока	висока	висока	висока	низька	низька
Питома вага доходів бюджету розвитку (без урахування трансфертів) в обсязі доходів спеціального фонду бюджету (без урахування трансфертів), %	27,5	9,1	2,1	8,9	7,5	37,3
Питома вага капітальних видатків у загальній сумі видатків, %	10,5	10,3	10,8	8,7	16,3	6,5
Виконання місцевого бюджету та фінансова гнучкість						
Виконання плану за доходами загального фонду (без урахування трансфертів), %	102,8	101,0	95,8	97,4	95,1	44,1
Виконання плану за доходами спеціального фонду (без урахування трансфертів), %	138,3	123,7	128,8	114,4	112,9	43,8
Виконання плану за видатками бюджету в цілому, %	97,9	99,2	97,2	97,3	95,8	45,1
Виконання плану за доходами бюджету в цілому, %	102,4	101,1	98,5	99,3	96,9	47,2
Темп росту обсягу доходної частини бюджету міста (без урахування трансфертів) до попереднього бюджетного періоду, %	150,6	127,2	130,4	118,3	118,4	97,1
Темп росту обсягу доходної частини бюджету міста до попереднього бюджетного періоду, %	148,1	123,4	136,7	109,3	105,7	67,9
Темп росту обсягу видаткової частини бюджету міста до попереднього бюджетного періоду, %	155,8	122,7	134,3	108,7	106,8	75,0
Співвідношення дефіциту/профіциту бюджету міста до доходної частини бюджету, %	-2,4	-1,8	0,0	0,5	-0,6	2,8
Співвідношення сальдо операційного балансу бюджету міста до операційних доходів відповідного бюджетного періоду, %	8,4	8,9	10,3	9,2	15,7	8,3
Рівень покриття фінансовими доходами видатків на обслуговування боргу, %	борг відсутній	борг відсутній	борг відсутній	борг відсутній	борг відсутній	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Зважаючи на структуру господарського комплексу, для бюджету міста Кам'янське характерним є значний рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду, крім того має місце суттєва залежність місцевих фінансів від результатів діяльності окремих підприємств. Відповідно, чутливість доходної частини бюджету міста до економічних ризиків є значною, як і в більшості інших міст України, на території яких також сформований потужний промисловий комплекс. На сьогодні рівень самостійності бюджету високий. Місто Кам'янське протягом усього аналізованого періоду базову дотацію не отримувало, а в окремих бюджетних періодах мало статус міста-донора.

Бюджет м. Кам'янського у форматі бюджетного балансу із розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено нижче (Таблиця 3.2).

Таблиця 3.2. Агрегований міський бюджет м. Кам'янського у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	I півр. 2019			I півр. 2020		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Виконано	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Виконано
Податкові надходження	714 823,7	4 659,3	719 482,9	742 930,8	3 966,5	746 897,3
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	8 530,2	76 717,1	85 247,2	7 439,5	16 856,8	24 296,3
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	642 585,0	98 000,0	740 585,0	268 011,5	0,0	268 011,5
Операційні надходження всього	1 365 938,9	179 376,4	1 545 315,2	1 018 381,9	20 823,3	1 039 205,2
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	849 981,7	34 233,8	884 215,5	752 506,6	16 675,9	769 182,5
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	335 522,3	0,4	335 522,7	184 142,7	0,0	184 142,7
Операційні видатки всього	1 185 504,0	34 234,3	1 219 738,3	936 649,2	16 675,9	953 325,1
Операційний баланс	180 434,9	145 142,1	325 577,0	81 732,7	4 147,4	85 880,1
Фінансовий дохід	4,5	0,0	4,5	0,0	0,0	0,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	16,2	0,0	16,2
Фінансовий баланс	4,5	0,0	4,5	-16,2	0,0	-16,2
Поточний баланс	180 439,4	145 142,1	325 581,5	81 716,4	4 147,4	85 863,8
Капітальні надходження	4,9	597,7	602,7	3,0	10 429,9	10 432,9
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	4,9	597,7	602,7	3,0	10 429,9	10 432,9
Придбання основного капіталу	0,0	113 615,0	113 615,0	0,0	25 720,8	25 720,8
Капітальні трансферти	100,0	27 313,8	27 413,8	0,0	40 908,3	40 908,3
Капітальні видатки всього	100,0	140 928,9	141 028,9	0,0	66 629,2	66 629,2
Капітальний баланс	-95,1	-140 331,1	-140 426,2	3,0	-56 199,3	-56 196,3
Баланс після капітальних видатків	180 344,3	4 810,9	185 155,3	81 719,4	-52 051,9	29 667,5
Кредитування (з врахуванням повернення)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Профіцит/дефіцит	180 344,3	4 810,9	185 155,3	81 719,4	-52 051,9	29 667,5
Фінансування	-180 344,3	-4 810,9	-185 155,3	-81 719,4	52 051,9	-29 667,5
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Бюджет м. Кам'янського за результатами виконання в 2015-2019 роках та I півріччі 2020 року мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним та спеціальним фондами. Протягом 2018-2019 рр. та I півріччя 2020 року міська рада активні операції з тимчасово-вільними бюджетними коштами не проводила. За результатами 2019 року оскільки прямий борг міської ради, який потребував би видатків на його обслуговування, був відсутнім, то фінансовий баланс мав позитивне значення. У I півріччі 2020 року Кам'янська міська рада здійснювала видатки на обслуговування боргу (за кредитом від НЕФКО), відповідно фінансовий баланс набув негативного значення. Перевищення обсягів поточних надходжень над обсягами поточних видатків як за загальним, так і за спеціальним фондами, забезпечило позитивне сальдо поточного балансу, яке спрямовувалося на покриття дефіциту капітального балансу бюджету.

Бюджет міста за підсумками I півріччя 2020 року з профіцитом обсягом 29,7 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 81,7 млн. грн., дефіцит спеціального

фонду – 52 млн. грн. Основні джерела фінансування бюджету м. Кам'янського з розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено нижче (Таблиця 3.3).

Таблиця 3.3. Основні джерела фінансування міського бюджету Кам'янського, тис. грн.

Показник	I півр. 2019			I півр. 2020		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Виконано	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Виконано
Профіцит/дефіцит	180 344,3	4 810,9	185 155,3	81 719,4	-52 051,9	29 667,5
Фінансування	-180 344,3	-4 810,9	-185 155,3	-81 719,4	52 051,9	-29 667,5
Зміни залишків	-99 314,6	-85 847,2	-185 161,7	-27 408,0	-5 442,0	-32 850,0
залишок на початок року	41 261,9	8 665,2	49 927,1	26 898,8	6 505,1	33 403,9
залишок на кінець року	140 576,4	94 512,3	235 088,8	54 306,8	11 947,1	66 253,9
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	0,0	0,0	0,0	3 186,0	3 186,0
Запозичення	0,0	0,0	0,0	0,0	3 540,0	3 540,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	-354,0	-354,0
Інші розрахунки	0,0	6,4	6,4	0,0	-3,5	-3,5
кошти, що передаються до бюджету розвитку	-81 029,8	81 029,8	0,0	-54 311,5	54 311,5	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Виконання бюджету з профіцитом за результатами I півріччя 2020 року призвело до зростання залишків бюджетних коштів та покращення показників ліквідності. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку, залишки бюджетних коштів та запозичення до бюджету розвитку.

3.2. Ліквідність

Ліквідність міського бюджету за результатами 2016-2019 рр. перебувала на низькому рівні за загальним та спеціальним фондами. Протягом I півріччя 2020 року ліквідність бюджету міста зросла та станом на 01.07.2020 року перебувала на високому рівні. (Таблиця 3.4).

Таблиця 3.4. Динаміка показників ліквідності міського бюджету м. Кам'янське

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Співвідношення залишків на рахунках загального фонду місцевого бюджету з урахуванням коштів на депозитах до видатків загального фонду за аналізований бюджетний період, %	5,1	2,1	1,5	1,8	1,2	5,8
Співвідношення залишків на рахунках спеціального фонду місцевого бюджету з урахуванням коштів на депозитах до видатків спеціального фонду за аналізований бюджетний період, %	2,9	2,6	2,0	2,5	1,2	14,3
Співвідношення обсягу кредиторської заборгованості загального фонду станом на кінець поточного бюджетного року до видатків загального фонду за цей період (без урахування коштів, що передаються до спеціального фонду), %	1,5	11,8	8,3	3,1	2,2	4,3
Співвідношення кредиторської заборгованості спеціального фонду станом на кінець поточного бюджетного року до видатків спеціального фонду за цей період, %	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0
Співвідношення обсягу залучених позичок з єдиного казначейського рахунку до доходів загального фонду бюджету, %	0,0	0,0	11,7	1,4	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Протягом 2019 року та I півріччя 2020 року суттєвих затримок з боку Державної казначейської служби щодо виконання платіжних доручень головних розпорядників бюджетних коштів не спостерігалось. Станом на 01.07.2020 р. кредиторська заборгованість бюджетних установ за спеціальним фондом була майже відсутня, співвідношення обсягу кредиторської заборгованості бюджету за загальним фондом до відповідних видатків за I півріччя 2020 року перебувало на помірному рівні.

Зважаючи на низькі показники ліквідності до бюджету міста протягом 2017 та 2018 років залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів (в межах бюджетного періоду) за загальним фондом. Залежність від залучення позичок у 2017 році була помірною, у 2018 році – низькою. У 2019 році та I півріччі 2020 року короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів не залучалися.

3.3. Виконання доходної частини бюджету

Протягом I півріччя 2020 року до доходної частини бюджету міста надійшло 1 049,6 млн. грн., або 47,2% планових річних призначень. Обсяг доходної частини бюджету зменшився на 32,1% до відповідного періоду попереднього року, що було зумовлено переважно зменшенням обсягів надходжень трансфертів. При цьому обсяг власних доходів бюджету міста (без урахування міжбюджетних трансфертів) зменшився на 2,9% до показника у I півріччі 2019 року (Таблиця 4.5).

Таблиця 3.5. Виконання доходної частини бюджету м. Кам'янського, тис. грн.

Показники	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	I півр. 2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податкові надходження	1 099 003,8	1 231 514,3	1 504 469,2	1 687 722,1	746 897,3	44,3	103,8
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	45,0	46,1	53,3	75,9	71,2	93,7	152,9
Податок на доходи фізичних осіб	471 443,9	606 999,7	776 156,1	860 000,0	400 035,1	46,5	107,9
Податок на прибуток підприємств	3 158,3	252,3	466,8	500,0	109,3	21,9	30,0
Рентна плата	168,3	297,1	0,1	0,1	1,1	1 138,0	1 251,2
Податки на власність	-80,2	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Акцизний податок	59 125,9	64 612,5	68 909,8	72 620,0	35 700,3	49,2	108,7
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю з юридичних та фізичних осіб)	7 903,6	12 879,1	17 433,7	19 165,0	7 157,0	37,3	99,8
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	478 960,3	445 372,6	522 714,6	597 112,0	241 403,1	40,4	95,7
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	522,3	594,0	860,6	850,0	219,8	25,9	56,2
Єдиний податок	69 936,3	90 436,3	108 966,5	128 150,0	58 252,4	45,5	113,8
Місцеві податки й збори, крім єдиного податку та податків на нерухоме майно	30,7	41,3	160,1	175,0	52,7	30,1	81,6
Інші податки та збори	7 834,5	10 029,4	8 800,9	9 150,0	3 966,5	43,3	85,1
Неподаткові надходження	76 079,7	98 595,2	94 980,7	70 947,8	24 296,3	34,2	53,7
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	3,1	3,7	3,4	3,2	2,3	72,5	79,1
Власні надходження бюджетних установ та організацій	59 826,8	67 795,9	68 809,2	48 040,4	15 618,5	32,5	46,4
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	2 787,7	4 310,5	3 881,8	3 200,0	2 252,1	70,4	160,2
Державне мито	547,8	784,7	1 419,2	1 455,0	564,8	38,8	107,3
Плата за надання адміністративних послуг	6 637,8	7 971,3	7 742,7	8 344,0	2 362,6	28,3	63,8
Інші неподаткові надходження	6 279,7	17 732,8	13 127,7	9 908,4	3 498,3	35,3	58,8
Доходи від операцій з капіталом	130,5	55,0	6 398,4	12 999,0	10 432,9	80,3	1 731,1
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	0,01	0,00	0,23	0,58	0,99	169,9	2 549,6
Кошти від продажу основного капіталу	19,5	22,8	963,4	8 639,0	9 464,1	109,5	183 485,4
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	111,1	32,1	5 435,0	4 360,0	968,8	22,2	162,1
Цільові фонди	0,0	60 000,0	40 000,0	0,0	0,0	-	0,0
<i>питома вага цільового фонду в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	0,0	2,2	1,4	0,0	0,0	-	0,0
Разом доходів	1 175 214,1	1 390 164,4	1 645 848,3	1 771 668,9	781 626,5	44,1	97,1
Трансферти з державного бюджету	1 257 211,2	488 790,2	537 698,9	398 341,6	245 299,1	61,6	88,2
Трансферти з місцевих бюджетів	9 791,3	789 963,5	636 557,6	52 487,0	22 712,4	43,3	4,9
Усього	2 442 216,6	2 668 918,2	2 820 104,9	2 222 497,5	1 049 638,1	47,2	67,9

Джерело: Кам'янська міська рада, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Основними джерелами формування доходної бази бюджету міста Кам'янське у 2019 році та I півріччі 2020 року, як і в попередніх періодах, залишалися податкові надходження та трансферти (з державного та місцевого бюджетів). Протягом I півріччя 2020 року обсяг податкових надходжень зростав, що було забезпечено, передусім,

збільшенням надходжень податку на доходи фізичних осіб, акцизного та єдиного податків. Динаміка надходжень інших податкових платежів у поточному році уповільнилась.

Суттєве зменшення обсягу надходжень трансфертів до бюджету міста в I півріччі 2020 році було зумовлено змінами до Бюджетного кодексу України у частині управління бюджетними видатками соціального спрямування, які раніше здійснювались з місцевих бюджетів за рахунок відповідних субвенцій. А саме, починаючи з 2020 року, до бюджету міста не надходять субвенції на надання субсидій населенню на оплату комунальних послуг, енергоносіїв і придбання побутового палива та скрапленого газу, а також субвенції на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям та іншим пільговим категоріям населення. Загалом, структура міжбюджетних трансфертів бюджету міста Кам'янське, що склалася протягом усього аналізованого періоду свідчить про збереження достатнього рівня самостійності місцевого бюджету, залежність бюджету від надходжень базової дотації відсутня.

Обсяги неподаткових надходжень у I півріччі 2020 році скоротились на 46,3% до показника у I півріччі 2019 року внаслідок суттєвого зменшення обсягів власних надходжень бюджетних установ та організацій, а також плати за надання адміністративних послуг та коштів пайової участі забудовників у розвитку інфраструктури населеного пункту. При цьому динаміка надходжень плати за оренду комунального майна та державного мита покращилась. У 2018-2019 рр. та січні-червні 2020 року міська рада кошти на депозит в установах банків не розміщувала та відсоткові платежі за користування тимчасово вільними бюджетними коштами до бюджету міста не надходили.

Сукупна питома вага доходів від продажу землі та майна за результатами I півріччя 2020 року зросла, але залишалась низькою – зазначені надходження формували менше 1% загального обсягу доходної частини бюджету міста. За результатами I півріччя 2020 року обсяги надходжень від продажу земельних ділянок становили близько 1 млн. грн., від приватизації майна – 9,5 млн. грн. При цьому у попередніх періодах приватизація майна не здійснювалась.

За результатами 2019 року обсяги надходжень за переважною більшістю джерел наповнення міського бюджету зростали, а рівень виконання річного плану за доходами спеціального фонду був високим, загального фонду – дещо нижчим за 100%. У січні-червні 2020 року уточнений річний план на 2020 рік за доходами в цілому було виконано на 47,2%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду міського бюджету виконані на 47,7%, спеціального фонду – на 35,7%. (Додатки до рейтингового звіту №№3-4).

Основними джерелами загального фонду бюджету міста у 2019 році та I півріччі 2020 року залишалися податок та збір на доходи фізичних осіб, плата за землю (орендна плата за землю та земельний податок з юридичних та фізичних осіб у складі податку на майно), єдиний податок, а також акцизний податок.

Податок на доходи фізичних осіб, як і раніше, має найбільшу питому вагу в структурі доходів загального фонду бюджету м. Кам'янське без урахування трансфертів (53,3%). За результатами I півріччя 2020 року обсяги надходжень за цим джерелом зросли на 7,9% до показника у I півріччі 2019 року, рівень виконання річного плану на 2020 рік

був помірним – 46,5%. Зростання обсягу надходжень податку було забезпечено, в першу чергу, стабільною роботою містоутворюючих підприємств в умовах карантинних заходів та зростанням фонду оплати праці штатних працівників. В аналізованому періоді в місті зберігалась висока галузева концентрація надходжень до бюджету міста податку на доходи фізичних осіб, а також концентрація надходжень цього податку за окремими основними платниками, в тому числі: ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», АТ «ДНІПРОАЗОТ», ПрАТ «Дніпровагонмаш», ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод», ПрАТ «Южжокс» та Регіональна філія «Придніпровська залізниця» ПАТ «Українська залізниця».

Близько 32% доходів загального фонду бюджету міста Кам'янське (без урахування трансфертів) у аналізованому періоді формували надходження плати за землю в складі податку на нерухомість (разом земельний податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб), 86,3% надходжень яких становила орендна плата. За результатами I півріччя 2020 року рівень виконання річного плану за надходженнями земельних платежів був низький – 40,4%, обсяг надходжень скоротився до показника у відповідному періоді 2019 року на 4,3%. А саме, мало місце зменшення надходжень земельного податку з юридичних осіб, тоді як обсяги надходжень орендної плати майже відповідали показнику аналогічного періоду попереднього року. Найбільшими платниками земельних платежів до бюджету міста були великі промислові підприємства міста – ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», АТ «ДНІПРОАЗОТ», ПрАТ «Дніпровагонмаш» та дочірнє підприємство ДП «Сталеливарний завод», ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод», ПрАТ «Южжокс», а також Регіональна філія «Придніпровська залізниця» ПАТ «Українська залізниця».

Упродовж I півріччя 2020 року до загального фонду бюджету міста Кам'янське надійшло 58,3 млн. грн. єдиного податку – на 13,8% більше показника у I півріччі 2019 року. Зростання обсягу надходжень єдиного податку було забезпечено за рахунок зростання мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму (у відсотках до яких встановлюються ставки єдиного податку 1 та 2-ї групи), а також збільшення бази оподаткування (оподатковуваного доходу платників єдиного податку) через поступове підвищення загального рівня цін на товари і послуги.

З 1 січня 2015 року вагому частину надходжень загального фонду бюджету міста формували акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів. Упродовж I півріччя 2020 року до загального фонду бюджету міста Кам'янське загалом надійшло 35,7 млн. грн. акцизного податку (акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів, акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів та акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів), що становило 49,2% планового річного показника та на 8,7% перевищило відповідний показник у I півріччі 2019 року. Найбільшим платником акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів є ТОВ «АТБ-Маркет».

Основними джерелами наповнення спеціального фонду бюджету міста залишаються доходи бюджету розвитку, власні надходження бюджетних установ, екологічний податок та, в окремі періоди, трансферти з державного та обласного бюджетів. Загалом, протягом I півріччя 2020 року до спеціального фонду бюджету надійшло 31,3 млн. грн., що становить лише 17,4% показника I півріччя 2019 року. Зменшення обсягів

надходжень було зумовлено зменшенням надходжень трансфертів, коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту, екологічного податку та власних надходжень бюджетних установ. При цьому надходження від операцій з капіталом (кошти від приватизації комунального майна та продажу землі) зростали.

Питома вага доходів бюджету розвитку у доходах спеціального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів) зросла до 37,7% (7,5% у 2019 році). Суттєвим джерелом наповнення бюджету розвитку, крім його доходів, є кошти, що передаються із загального фонду до спеціального. На покриття дефіциту бюджету розвитку в I півріччі 2020 року було спрямовано 54,3 млн. грн. коштів, що передаються із загального фонду до спеціального. При цьому необхідно відзначити, що станом на 01.07.2020 р. прямий борг Кам'янської міської ради, який мав би погашатися за рахунок бюджету розвитку, становив 3,2 млн. грн. Загалом у 2020 році планується передати із загального до бюджету розвитку 208,3 млн. грн., а граничний обсяг місцевого боргу затверджено рішенням Кам'янської міської ради «Про бюджет міста Кам'янське на 2020 рік» (зі змінами) в обсязі 178,4 млн. грн.

Протягом I півріччя 2020 року до доходної частини бюджету міста надійшло 1 049,6 млн. грн., в тому числі власних доходів – 781,6 млн. грн. Обсяг власних доходів бюджету міста (без урахування міжбюджетних трансфертів) зменшився на 2,9% до показника у I півріччі 2019 року, що було зумовлено погіршенням динаміки неподаткових надходжень. Обсяги податкових надходжень та доходів від операцій з капіталом зростали. У січні-червні 2020 року уточнений річний план на 2020 рік за доходами в цілому було виконано на 47,2%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду міського бюджету виконані на 47,7%, спеціального фонду – на 35,7%.

3.4. Виконання видаткової частини бюджету

Обсяг видаткової частини бюджету міста Кам'янське за результатами I півріччя 2020 року становив 1 019,97 млн. грн., що на 25% менше показника відповідного попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2020 рік план за видатками бюджету було виконано у січні-червні на 45,1%. (Таблиця 3.6).

Таблиця 3.6 Основні показники виконання видаткової частини бюджету м. Кам'янське, тис. грн.

Показник	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	I півр. 2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Державне управління	97 558,8	132 314,0	174 236,1	192 604,3	87 142,4	45,2	110,8
Освіта	628 530,4	738 983,1	869 804,8	994 927,2	477 123,4	48,0	102,5
Охорона здоров'я	382 101,0	406 544,1	376 624,8	235 434,1	128 730,7	54,7	71,6
Соціальний захист і соціальна допомога	770 228,4	766 105,8	461 553,7	83 708,4	32 733,9	39,1	11,8
Культура і мистецтво	58 471,5	42 327,2	51 326,9	49 993,8	21 113,9	42,2	89,5
Фізична культура і спорт	26 946,0	31 835,4	103 370,1	45 101,5	19 488,4	43,2	106,4
Житлово-комунальне господарство	184 296,6	253 637,8	405 675,6	284 434,2	145 405,0	51,1	67,3
Економічна діяльність, в.т.ч.	X	265 884,0	363 831,7	350 475,6	99 818,0	28,5	103,2
Землеустрій	0,0	0,0	48,0	3 850,0	0,0	0,0	0,0
Будівництво та регіональний розвиток	29 571,8	44 978,4	36 015,0	94 513,6	19 488,0	20,6	109,1
Транспорт	98 144,2	79 810,5	151 972,8	122 604,1	43 415,6	35,4	87,6
Зв'язок, телекомунікації та інформатика	0,0	4 294,0	6 446,6	6 800,0	3 337,0	49,1	117,8
Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	109 306,8	136 801,1	169 349,3	122 708,0	33 577,4	27,4	127,1
Цільові фонди	7 296,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Інша діяльність, в.т.ч.	X	12 443,3	17 165,4	19 186,9	8 414,7	43,9	149,6
Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	200,0	124,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Громадський порядок та безпека		916,6	916,5	1 921,7	183,3	9,5	39,9
Охорона навколишнього природного середовища	2 231,1	8 104,9	10 174,5	11 123,2	5 516,1	49,6	205,1
Засоби масової інформація	1 287,1	3 297,8	6 074,4	5 946,6	2 699,1	45,4	109,0
Обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	195,5	16,2	8,3	-
Видатки, не віднесені до основних груп, та інші видатки	4 967,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Разом видатків	2 401 137,1	2 650 074,7	2 823 589,1	2 255 866,1	1 019 970,5	45,2	75,0
Трансферти іншим бюджетам	41 944,3	4 847,7	12 620,0	4 768,5	0,0	0,0	0,0
Разом	2 443 081,3	2 654 922,4	2 836 209,1	2 260 634,6	1 019 970,5	45,1	75,0

Джерело: Кам'янська міська рада

Основним напрямом видатків бюджету було фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Суттєві обсяги видатків здійснюються також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю», за яким обраховуються в тому числі внески органів місцевого самоврядування у статутні капітали комунальних підприємств міста.

Рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету, був прийнятний, але за окремими основними напрямками обсяг видатків суттєво скоротився. Зокрема це стосується соціального захисту і соціальної допомоги та охорони здоров'я. Слід зазначити, що обсяги видатків за зазначеними

галузями значною мірою залежать від обсягів надходжень трансфертів. А саме, у січні-червні 2020 року внаслідок реалізації заходів з медичної реформи було зменшено обсяги надходжень медичної субвенції. Крім того, починаючи з 2020 року до бюджету міста не надходять субвенції для здійснення видатків на надання субсидій населенню на оплату комунальних послуг, енергоносіїв і придбання побутового палива та скрапленого газу, а також виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям та іншим пільговим категоріям населення.

Структуру видаткової частини міського бюджету за економічною класифікацією наведено нижче (Таблиця 3.7).

Таблиця 3.7. Основні показники виконання видаткової частини бюджету м. Кам'янське за економічною класифікацією видатків, тис. грн.

Показник	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Поточні видатки	1 620 929,7	2 178 900,3	2 424 347,4	2 372 577,6	953 341,3
<i>питома вага поточних видатків в загальній сумі видатків, %</i>	<i>89,1</i>	<i>89,2</i>	<i>91,3</i>	<i>83,7</i>	<i>93,5</i>
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	624 915,4	595 490,1	694 129,6	823 917,8	460 222,7
Оплата праці	511 962,5	487 184,5	567 966,0	674 631,6	376 867,1
Нарахування на оплату праці	112 953,0	108 305,6	126 163,6	149 286,2	83 355,5
Використання товарів і послуг	434 281,8	722 217,2	853 227,8	906 815,2	308 349,0
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	34 188,8	23 077,6	36 002,5	32 672,8	16 420,9
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	29 298,0	209,7	169,5	243,2	378,6
Продукти харчування	72 259,3	66 695,2	78 659,9	73 518,9	27 527,0
Оплата послуг (крім комунальних)	159 088,1	173 314,0	283 619,4	398 143,6	161 368,6
Видатки на відрядження	704,4	579,8	612,4	673,1	179,9
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	131 863,4	76 293,7	84 432,7	116 696,7	83 916,8
Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм	6 879,8	382 047,3	369 731,3	284 867,0	18 557,2
Обслуговування боргових зобов'язань	0,0	0,0	0,0	0,0	16,2
Обслуговування внутрішніх боргових зобов'язань	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Обслуговування зовнішніх боргових зобов'язань	0,0	0,0	0,0	0,0	16,2
Поточні трансферти	69 508,1	116 105,7	142 207,8	226 611,9	173 884,9
Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	64 382,7	114 478,0	138 472,0	214 787,5	173 884,9
Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	5 125,4	1 627,7	3 735,8	11 824,4	0,0
Соціальне забезпечення	490 451,5	743 381,4	733 791,6	413 612,5	10 257,7
Виплата пенсій і допомоги	2 023,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Стипендії	9 497,4	0,0	0,0	0,0	0,0
інші виплати населенню	478 930,9	743 381,4	733 791,6	413 612,5	10 257,7
інші поточні видатки	1 772,8	1 705,8	990,8	1 620,1	610,8
Капітальні видатки	187 954,5	264 181,1	230 378,9	463 531,5	66 629,2
<i>питома вага капітальних видатків в загальній сумі видатків, %</i>	<i>10,3</i>	<i>10,8</i>	<i>8,7</i>	<i>16,3</i>	<i>6,5</i>
Придбання основного капіталу	94 048,4	98 827,9	146 079,6	283 743,7	25 720,8
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	40 706,1	19 816,1	36 202,4	33 305,3	5 298,8
Капітальне будівництво (придбання)	7 346,8	7 124,4	3 280,7	82 384,8	429,6
Капітальний ремонт	31 553,9	51 073,6	76 889,3	150 006,0	18 013,9
Реконструкція та реставрація	14 441,5	20 813,9	29 707,2	18 047,6	1 978,5
Придбання землі та нематеріальних активів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні трансферти	93 906,2	165 353,1	84 299,3	179 787,8	40 908,3
Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	89 066,8	123 220,8	81 726,0	176 821,7	40 908,3
Капітальні трансферти органам державного управління інших рівнів	4 760,9	40 316,6	915,9	695,5	0,0
Капітальні трансферти населенню	78,4	1 815,7	1 657,4	2 270,6	0,0
Усього	1 818 784,3	2 443 081,3	2 654 922,4	2 836 209,1	1 019 970,5

Джерело: Кам'янська міська рада

Питома вага капітальних видатків у видатковій частині бюджету міста у I півріччі 2020 року була невисокою (6,5%), що в цілому характерно для більшості місцевих бюджетів, оскільки зазвичай переважний обсяг капітальних видатків припадає на

II півріччя бюджетного року. Питома вага захищених статей в обсязі видатків загального фонду бюджету в аналізованому періоді залишалася високою. Ці статті витрат підлягають фінансуванню в першу чергу (що гарантує виконання міською владою зобов'язань перед бюджетними та іншими установами за соціально-спрямованими видатками) та не можуть змінюватися при здійсненні скорочення затверджених бюджетних призначень. Таким чином, у разі тимчасової обмеженості джерел фінансування ці видатки не підлягають перерозподілу на інші напрями, в тому числі платежі по боргу, що звужує можливості оперативного розпорядження бюджетними коштами.

Протягом I півріччя 2020 року з бюджету міста фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Кам'янської міської ради та здійснювались витрати на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод. Питома вага видатків на оплату відсотків за запозиченнями, здійсненими до бюджету розвитку, була низькою та за результатами виконання бюджету у січні-червні 2020 року становила 0,002% видатків загального фонду бюджету міста.

Обсяг видаткової частини бюджету міста Кам'янське за результатами I півріччя 2020 року становив 1 019,97 млн. грн., що на 25% менше показника відповідного попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2020 рік план за видатками бюджету було виконано у січні-червні на 45,1%. У I півріччі 2020 року рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувались з місцевого бюджету прийнятний, але за окремими основними напрямами обсяг видатків суттєво скоротився. Зокрема це стосується соціального захисту і соціальної допомоги та охорони здоров'я: обсяги видатків за зазначеними галузями значною мірою залежать від надходжень трансфертів.

Основними напрямами видатків бюджету було фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Значні обсяги видатків здійснюються також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю». Питома вага капітальних видатків у видатковій частині бюджету міста у I півріччі 2020 року була невисокою (6,5%).

Протягом I півріччя 2020 року з бюджету міста фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Кам'янської міської ради та здійснювались витрати на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод, питома вага видатків на оплату відсотків за запозиченнями, здійсненими до бюджету розвитку, була низькою.

4. Боргові зобов'язання міста

4.1. Боргова історія

Протягом 2015-2019 рр. кошти місцевих запозичень до бюджету міста не надходили. У I півріччі 2020 року до бюджету міста надійшли кошти за угодою, укладеною з Північною екологічною фінансовою корпорацією (НЕФКО), крім того було здійснено часткове погашення боргу за вказаною угодою відповідно до графіку. Станом на 01.07.2020 р. обсяг прямого боргу міста Кам'янське (без урахування позик, залучених із єдиного казначейського рахунку) становив 3,2 млн. грн. Пряме та консолідоване боргове навантаження доходної частини бюджету міста, перебувало на низькому рівні.

4.2. Консолідований борг

Прямі боргові зобов'язання

Протягом I півріччя 2020 року короткострокових позичок з єдиного казначейського рахунку до бюджету міста не залучалось. Разом з тим, залишок непогашених середньострокових позик станом на 01.07.2020 р. становив 52 639,3 тис. грн. та включав непогашений залишок за середньостроковими позиками, залученими у попередніх бюджетних періодах з єдиного казначейського рахунку в зв'язку з невиконанням плану за доходами загального фонду, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів. Відповідно до Бюджетного кодексу України (п.21 прикінцевих та перехідних положень) погашення заборгованості за середньостроковими позиками перед державним бюджетом, яка знаходиться на обліку в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, не здійснюється до законодавчого врегулювання цього питання.

У 2017 році було прийнято рішення міської ради про здійснення запозичення до бюджету міста та 28.12.2017 р. укладено кредитну угоду з Північною Екологічною Фінансовою Корпорацією (НЕФКО) на суму 11,8 млн. грн. з метою фінансування проекту «Підвищення енергоефективності в м. Кам'янське». Граничний строк дії договору – 5 років, відсоткова ставка за користування кредитними коштами – 3% річних. Станом на 01.07.2020 р. до бюджету міста надійшло 3 540,0 тис. грн кредитних коштів від НЕФКО. Також в червні 2020 року було здійснено перші платежі за місцевим боргом відповідно до графіку платежів, в загальному обсязі 370,2 тис. грн, у тому числі: погашення кредиту – 354 тис. грн, сплата відсотків по кредиту – 16,2 тис. грн. Залишок боргу станом на 01.07.2020 р. становив 3 186 тис. грн.

У 2020 році було прийнято рішення міської ради про здійснення внутрішнього запозичення до бюджету міста на суму 170 млн. грн. у формі укладання кредитного договору з ПАТ «Державний ощадний банк України». Метою запозичення є залучення коштів для фінансування видатків розвитку міського бюджету міста Кам'янське на будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт об'єктів житлово-комунального господарства та соціально-культурної сфери.

Міське запозичення було здійснено на таких умовах:

- розмір (основна сума) та валюта запозичення – 170 млн. грн.;
- форма надання кредиту – моновалютна невідновлювальна кредитна лінія;
- строк кредитування – 60 місяців від дати укладання кредитного договору;
- надходження кредитних коштів до міського бюджету до 31.12.2020 р.;
- процентна ставка за користування кредитними коштами – 16,5% річних (з можливістю перегляду кожні 6 місяців у разі зміни облікової ставки Національного банку України).

Погашення кредиту та сплата відсотків за користування залученими коштами має здійснюватися щомісячно у строки та згідно з умовами, встановленими договором (перший раз сплата відбудеться: в серпні 2020 року – відсотки по кредиту, в січні 2021 року – погашення основної суми боргу).

Станом на 29.07.2020 року кошти зазначеного внутрішнього запозичення надійшли до бюджету в обсязі 25 233,4 тис. грн. Відповідно, місцевий борг бюджету міста Кам'янське станом на 29.07.2020 р. збільшився до 28 419,4 тис. грн. Пряме боргове навантаження перебуває на низькому рівні та становило 1,6% запланованого на 2020 рік обсягу доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів.

У разі залучення коштів внутрішнього запозичення у поточному році у повному обсязі, пряме боргове навантаження бюджету міста (співвідношення обсягу запозичень, залучених до бюджету розвитку, до запланованого на 2020 рік обсягу доходів бюджету без урахування трансфертів) становитиме 9,8%, що також відповідає низькому рівню.

Умовні зобов'язання (гарантії)

За інформацією міської ради протягом 2015-2019 рр. та I півріччя 2020 року місцеві гарантії не надавались, гарантований борг станом на 01.07.2020 р. був відсутній.

Прострочена бюджетна кредиторська заборгованість

Станом на 01.07.2020 р. бюджет міста Кам'янське мав прострочену кредиторську заборгованість обсягом 13 910 тис. грн. за загальним фондом та 4,2 тис. грн. за спеціальним фондом.

Фінансові зобов'язання підприємств та організацій комунальної форми власності

За інформацією Кам'янської міської ради станом на 01.07.2020 р. комунальні підприємства міської ради не мали заборгованості за залученими кредитами, придбання основних засобів комунальними підприємствами на умовах лізингу не здійснювалось.

Перспективи залучення коштів у майбутньому

Кам'янська міська рада міста проводить підготовчу роботу щодо залучення кредитних та грантових ресурсів для реалізації спільних проєктів з Європейським інвестиційним банком (ЄІБ):

- зменшення енергоспоживання в бюджетній сфері (реконструкція (термомодернізація) будівель закладів освіти, науки та спорту, закладів охорони здоров'я);
- проведення капітального ремонту зовнішнього освітлення міста із впровадженням енергозберігаючих технологій;
- оновлення рухомого складу трамвайного парку міста (придбання 25 нових трамвайних вагонів).

Зважаючи на рівень зносу житлового фонду та основних засобів комунальних підприємств міста, потреба в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства, є значною.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Кам'янського підтверджено на рівні **uaA-**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів небанківських установ

О. К. Самойлова

Додатки

Бюджетні показники м. Кам'янське у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Податкові надходження	625 571,2	821 759,3	1 099 003,8	1 231 514,3	1 504 469,2	746 897,3
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	83 115,5	72 289,4	76 075,9	158 590,1	134 973,7	24 296,3
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	738 918,3	885 363,7	1 254 932,2	1 278 753,7	1 174 256,6	268 011,5
Операційні надходження всього	1 447 605,0	1 779 412,3	2 430 011,9	2 668 858,1	2 813 699,5	1 039 205,2
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	909 437,4	1 060 970,1	1 319 413,1	1 548 348,1	1 732 353,2	769 182,5
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	417 109,6	559 959,6	859 487,2	875 999,3	640 224,4	184 142,7
Операційні видатки всього	1 326 547,1	1 620 929,7	2 178 900,3	2 424 347,4	2 372 577,6	953 325,1
Операційний баланс	121 057,9	158 482,6	251 111,6	244 510,7	441 121,9	85 880,1
Фінансовий дохід	0,1	4 950,0	3,9	5,1	7,0	0,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,2
Фінансовий баланс	0,1	4 950,0	3,9	5,1	7,0	-16,2
Поточний баланс	121 058,1	163 432,6	251 115,5	244 515,7	441 128,9	85 863,8
Капітальні надходження	95,3	2 239,0	130,5	55,0	6 398,4	10 432,9
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	0,0	12 070,3	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	95,3	2 239,0	12 200,8	55,0	6 398,4	10 432,9
Придбання основного капіталу	84 522,7	94 048,4	98 827,9	146 079,6	283 743,7	25 720,8
Капітальні трансферти	71 810,7	103 806,2	165 353,1	84 495,3	179 887,8	40 908,3
Капітальні видатки всього	156 333,3	197 854,5	264 181,1	230 574,9	463 631,5	66 629,2
Капітальний баланс	-156 238,0	-195 615,5	-251 980,3	-230 520,0	-457 233,1	-56 196,3
Баланс після капітальних видатків	-35 180,0	-32 182,9	-864,7	13 995,8	-16 104,2	29 667,5
Кредитування (з урахуванням повернення)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Профіцит/дефіцит	-35 180,0	-32 182,9	-864,7	13 995,8	-16 104,2	29 667,5
Фінансування	35 180,0	32 182,9	864,7	-13 995,8	16 104,2	-29 667,5
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Основні джерела фінансування бюджету м. Кам'янське, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Профіцит/дефіцит	-35 180,0	-32 182,9	-864,7	13 995,8	-16 104,2	29 667,5
Фінансування	35 180,0	32 182,9	864,7	-13 995,8	16 104,2	-29 667,5
Зміни залишків	33 881,7	31 890,4	1 170,8	-11 714,8	16 523,1	-32 850,0
залишок на початок року	105 155,1	71 273,5	39 383,1	38 212,3	49 927,1	33 403,9
залишок на кінець року	71 273,5	39 383,1	38 212,3	49 927,1	33 403,9	66 253,9
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	273 684,0	35 293,8	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	-273 684,0	-35 293,8	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	130 900,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	-130 900,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3 186,0
Запозичення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3 540,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-354,0
Інші розрахунки	1 298,3	292,5	-306,1	-2 281,0	-419,0	-3,5
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Додаток до рейтингового звіту № 3

Основні показники виконання доходної частини загального фонду бюджету м. Кам'янське, тис. грн.

Показник	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	I півр. 2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податок на доходи фізичних осіб	471 443,9	606 999,7	776 156,1	860 000,0	400 035,1	46,5	107,9
Плата за надання адміністративних послуг	6 637,8	7 971,3	7 742,7	8 344,0	2 362,6	28,3	63,8
Державне мито	547,8	784,7	1 419,2	1 455,0	564,8	38,8	107,3
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	3 158,3	252,3	466,8	500,0	109,3	21,9	30,0
Рентна плата	168,3	297,1	0,1	0,1	1,1	1 138,0	1 251,2
Акцизний податок	59 125,9	64 612,5	68 909,8	72 620,0	35 700,3	49,2	108,7
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю, транспортного податку)	7 903,6	12 879,1	17 433,7	19 165,0	7 157,0	37,3	99,8
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	478 960,3	445 372,6	522 714,6	597 112,0	241 403,1	40,4	95,7
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	522,3	594,0	860,6	850,0	219,8	25,9	56,2
Єдиний податок	69 936,3	90 436,3	108 966,5	128 150,0	58 252,4	45,5	113,8
Місцеві податки й збори, крім єдиного податку та податків на нерухоме майно	30,7	45,5	160,1	175,0	52,7	30,1	81,6
Плата за оренду цілісних майнових комплексів	2 787,7	4 310,5	3 881,8	3 200,0	2 252,1	70,4	160,2
Інші надходження загального фонду	4 879,5	4 117,5	9 888,6	8 770,9	2 263,0	25,8	77,9
Разом доходів	1 106 102,3	1 238 673,0	1 518 600,7	1 700 342,0	750 373,4	44,1	103,7
Трансферти з державного бюджету	1 219 641,6	488 790,2	537 698,9	382 107,5	245 299,1	64,2	88,2
Трансферти, які передаються між місцевими бюджетами різних рівнів або між бюджетами однієї підпорядкованості	9 162,7	774 293,0	538 558,0	52 487,0	22 712,4	43,3	6,2
Усього загальний фонд	2 334 906,6	2 501 756,1	2 594 857,7	2 134 936,5	1 018 384,9	47,7	74,6

Джерело: Кам'янська міська рада

Додаток до рейтингового звіту № 4

Основні показники виконання доходної частини спеціального фонду бюджету м. Кам'янське, тис. грн.

Показник	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	I півр. 2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податки на власність	-80,2	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності	0,0	-4,1	0,0	0,0	0,0	-	-
Екологічний податок	5 598,1	10 029,4	8 800,9	9 150,0	3 966,5	43,3	85,1
Інші неподаткові надходження	96,4	137,3	42,2	50,0	16,4	32,9	336,4
Доходи бюджету розвитку (без врахування коштів, що передаються із загального фонду), у тому числі:	1 434,3	13 533,0	9 595,3	14 086,5	11 650,0	82,7	320,1
- надходження коштів від приватизації майна	0,7	0,5	951,5	8 628,1	9 461,1	109,7	4 468 879,3
- надходження коштів від продажу землі	111,1	32,1	5 435,0	4 360,0	968,8	22,2	162,1
- кошти пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту	1 322,6	13 500,4	3 208,8	1 098,4	1 220,2	111,1	40,1
Концесійні платежі щодо об'єктів комунальної власності (які мають цільове спрямування згідно із законом)	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	-	-
Збір за забруднення навколишнього природного середовища	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,1	-	-
Власні надходження бюджетних установ	59 826,8	67 795,9	68 809,2	48 040,4	15 618,5	32,5	46,4
Цільові фонди	0,0	60 000,0	40 000,0	0,0	0,0	-	0,0
Разом доходів	66 875,0	151 491,4	127 247,6	71 326,9	31 253,1	43,8	38,1
Трансферти з державного бюджету	37 569,6	0,0	0,0	16 234,1	0,0	0,0	-
Трансферти, які передаються між місцевими бюджетами різних рівнів або між бюджетами однієї підпорядкованості	628,6	15 670,6	97 999,6	0,0	0,0	-	0,0
Усього спеціальний фонд	105 073,2	167 162,0	225 247,2	87 561,0	31 253,1	35,7	17,4

Джерело: Кам'янська міська рада